

Po volitvah v Nar. skupščino

Skupščina bo sklicana šele sredi decembra - Medtem bodo izvoljeni odbori proučili zahtevne načrte - 20. novembra pričela finančni odbor proučevanje proračuna - Politični zakoni pridejo pozneje na vrsto

Beograd, 15. novembra. Z večeršnjim dnem so bile začasno zaključene plenarne seje parlamenta. Parlamentarno delo se je iz plenuma preneslo na stalne in začasne zakonodajne skupščinske odbore, ki so bili izvoljeni na zadnjih dveh sejah Narodne skupščine. Poslanci so se povečini že v teku večeršnjega in današnjega dneva razšli. Danes dopoldne je imel še klub JRZ plenarno sejo, iz katere je bil izdan poseben komunik. Z ozirom na predstojajoče delo, ki ga morajo izvršiti posebni zakonodajni odbori, ni misliti, da bi skupščina v kratkem zopet zasedala. Odbori bodo v svojem delokrogu natančno proučili predložene zakonske načrte. Ko bodo z delom končali, bodo zakonske načrte predložili plenumu Narodne skupščine, hkratu s svojimi misli. Zato se pričakuje, da bo Narodna skupščina sklicana šele sredi decembra, vsekakor še pred katoliškim Božičem. — 20. novembra mora predložiti finančni minister v smislu določil ustave Narodni skupščini proračun s finančnim zakonom za leto 1936/37. Čim bo proračun predložen predsedništvu Narodne skupščine, bo predsedništvo odstopilo proračun v proučevanje finančnemu odboru, kateremu predseduje sedaj bivši minister dr. Marko Kožulj. Proračunska debata pred plenumom parlamenta se bo pričela šele proti koncu januarja ali začetkom februarja.

V vladnih krogih se zatrjuje, da bodo v bližnji bodočnosti predloženi parlamentu tudi politični zakoni, za katere je vlada zahtevala posebna pooblastila že v začetku

svojega dela. Tudi za proučitev teh zakonskih uredb bodo izvoljeni posebni zakonodajni odbori v parlamentu in senatu. Izvenparlamentarna opozicija je ravno glede teh zakonskih osnutkov nekoliko nestrpna, vendar mislijo vladni krogi, da parlament teh gotovo važnih zakonodajnih del ne more opraviti kar preko noči. Vsaka prevelika naglica bi bila škodljiva, saj vendar gre za stvari, ki so po svojih učinkih take naravi, da je temeljito proučevanje zakonskih osnutkov več ko potrebno. K temu dodajajo politični krogi v skupini, da naglica niti ni potrebna, saj je končno morala tudi izvenparlamentarna opozicija sprevideti, da v doglednem času ne moremo računati na nove parlamentarne volitve.

Danes dopoldne se je že vršila seja odbora, ki ima nalogo, da prouči spremembo čl. 19. točka 2., poslovnika Narodne skupščine. Temu odboru predseduje predsednik poslanskega kluba JRZ Dragiša Cvetković, podpredsednik odbora pa je dr. Ivan Lovrenčić. Odbor bo predložil sledeči izpremenjeni tekst pri točki 2.: Za stalne posebne odbore se bo istočasno izvolilo enako število namestnikov, ki bodo po vrsti zamenjvali odsotne člane odbora. Ti namestniki imajo iste pravice in dolžnosti, kakor člani, ki jih zamenjujejo. Mesto člana je lahko izpraznjeno 1. trajno, 2. začasno. Trajna izpraznitev mesta nastopi s prestatkom mandata, začasna pa v vsakem drugem primeru.

Seja kluba JRZ in kluba vladne večine

Beograd, 15. novembra. Danes od 11. do 13. ure se je vršila plenarna seja kluba JRZ in kluba skupščinske večine. Na seji so razpravljali o načelnih vprašanjih, glede uredbe o zaščiti kmeta in obenem izvolili širši odbor 45 članov, ki bo podrobno proučil uredbo o kmetijskih dolgovih in sprejel končni predlog o njeni izpremembi. Odbor se je takoj konsultiral in izvolil za predsednika g. Dragišo Cvetkovića, za podpredsednika g. Vojka Cvečevića, za tajnika g. Mihajla Krstića, za poročevalca pa g. dr. Marka Kožula. Seji so prisostvovali od ministrov gg. Svetozar Stanković, dr. Mile Mišulin, Dobrovoje Stošević, dr. Krek, inž. Bobić in Djura Janković. Prihodnja seja skupščinskega odbora je sklicana za ponedeljek 25. t. m. ob 17. uri.

Minister PTT na inspekciskem potovanju

Beograd, 15. novembra. AA. Z današnjim popoldanskim brzovlakom odputuje minister PTT Branko Kaludjerić v spremstvu svojega kabinetnega šefa Vukalovića v Sarajevo, kjer ostane nekaj dni. Gospod minister bo po Sarajevu obiskal še nekaj drugih krajev v Bosni in Hercegovini.

Nove telefonske zveze

Beograd, 15. novembra. AA. Z odlokom ministra za pošto, brzojav in telefon se odpre telefonski promet Celje—Radenthein—Kowin—Dunaj. Taksa znaša 2.70 zl. fr. za Celje—Radenthein in 5.25 zl. fr. za Kowin—Dunaj.

Obiski pri Aci Stanojeviću

Beograd, 15. novembra. Danes sta obiskala predsednika izvršilnega odbora Jugoslovanske

Naše sankcije proti Italiji

Beograd, 15. novembra. AA. Ministrski svet je s sklepom št. 2.760 od 15. novembra 1935 odredil glede zmenjave blaga sankcije proti Italiji. Naša država jih odreja na podlagi sklepa koordinacijskega odbora Društva narodov, ki jih je ta predpisal na podlagi čl. 16. pakta Društva narodov kot predloge št. 3 in 4.

Z navedenim sklepom prepoveduje ministrski svet z 18. novembrom t. l. uvoz vsega blaga iz Italije in njenih kolonij. Od te prepovedi je izvzeto: a) zlato in srebro v palicah in denarju, b) knjige, časopisi, periodične publikacije, karte in kartografska dela, muzikalije, tiskane in gravirane. Od uvozne prepovedi je izvzeto tudi italijansko blago, ki je bilo v celoti plačano pred 19. oktobrom t. l. in blago na potu, ki pa mora biti uvoženo najdlje do 18. decembra t. l. Od uvozne prepovedi je prav tako izvzeta redna prtljaga potnikov.

Izvoz, za katerega se zanimajo naši izvozniki, ostane popolnoma prost. Izvzeto je samo gotovo blago, kakor n. pr. vprežna živina, boksid in deloma železna ruda in staro železo. Od te prepovedi pa so vendarle izvzete pošiljke na potu, ki bodo lahko zapustile našo državo vključno 18. decembra 1935.

S predlogom št. 5 je koordinacijski odbor določil za države, ki sodelujejo pri sankcijah, kompenzacije za morebitno škodo. Kraljevska vlada je uredila vse potrebno, da dobi za našo državo vse mogoče kompenzacije kot odškodnino za izgube, ki bi jih utrpela zaradi izvedbe teh izjemnih ukrepov.

Naša država in sankcije

Beograd, 15. novembra. AA. Danes predpoldne se je pod predsedstvom dr. Milana

radikalne zajednice g. Aco Stanojevića, ki se še vedno nahaja v Beogradu, zastopnik ministra za soc. politiko in narodno zdravje g. Mirko Komenović in ban Vardarske banovine g. Ranko Trifunović.

Visoko odlikovanje primarija dr. Lavrića

Beograd, 15. novembra. Z redom Sv. Save III. stopnje brez plačila takse, je odlikovan s kirurškega oddelka drž. bolnišnice v Ljubljani g. dr. Lavrić Božidar. — Našemu uglednemu zdravniku in strokovnjaku prav iskreno čestitamo!

Osebnosti

Beograd, 15. novembra. Premeščeni so: Volje Ivan, poštni uradnik iz Grobelna v Ljubljano I.a, Hudina Franc, poštni uradnik iz Ptuj v Slatino-Radenci, Vesnjak Frančiška, poštni manipulant iz Guštanja v Maribor I. — Minister za kmetijstvo je razveljavil rešenje, s katerim je postavil za profesorja Srednje kmetijske šole v Križevcih g. inž. Matija Avšeca.

Izključno pravico za natisk telefonskih imenikov za leto 1936/37/38 ima JNU

Beograd, 15. novembra. AA. Z odlokom ministra za pošto, brzojav in telefon je izključno pravico za natisk telefonskih imenikov za leto 1936., 1937. in 1938. za vso državo dobilo Jugoslovansko novinarsko združenje, sekcija Beograd. Zato ministrstvo za pošto, brzojav in telefon leta 1936., 1937. in 1938. ne bo izdalo telefonskih imenikov in jih tudi nihče drugi nima pravice izdajati. (Iz kabineta ministra za ptt.)

Stojadinovića, predsednika vlade in zunanje ministra, vršila v zunanjem ministrstvu konferenca, na kateri so razpravljali o izvajanju sankcij proti Italiji v zvezi s sklepi, ki jih je sprejelo DN na podlagi obstoječih obveznosti iz čl. 16. pakta, in o kompenzacijah, ki jih je treba zahtevati za našo državo zaradi škode, ki jo bo imela zaradi izvajanja sankcij. Konferenca so se udeležili gg.: dr. Milan Vrbanić, minister za trgovino in industrijo, Dušan Letica, finančni minister, dr. Milan Radosavljević, guverner Narodne banke, Vladislav Martinač, pomočnik zunanjega ministra, Milivoje Pilja, načelnik ministrstva za trgovino in industrijo, Lazarević, načelnik konzularnogospodarskega oddelka zunanjega ministrstva, dr. Milan Protić, generalni ravatelj Narodne banke in dr. Stojan Gavrilović, šef oddelka za DN.

Kliring z Italijo začasno ukinjen

Beograd, 15. novembra. AA. V soglasju s sklepom Društva narodov, odbor 18., ki predvideva izvedbo gotovih trgovskih ukrepov proti vladi kraljevine Italije, v skladu s čl. 16. pakta, je finančni minister izdal sklep št. 10.084 od 15. t. m., naj se z 18. novembrom t. l. kliring z Italijo začasno ustavi (suspendira). Zaradi tega se bodo sprejemali vplačila v zbiralni račun Narodne banke v Rimu samo do 17. novembra vključno. Izvozniki se radi tega opozarjajo, da lahko izvožajo v bodoče blago v Italijo samo proti gotovini, opravičevanje potrdil o zavarovanju valute in izvoza v Italijo pa se v bodoče bo opravljalo več z vplačilom v italijanski kliring kakor doslej. (Iz Narodne banke kraljevine Jugoslavije.)

Nadaljevanje ljubljanske občinske seje

Ljubljana, 15. novembra

Danes ob 18.15 je mestni predsednik dr. Vladimir Ravnihar otvoril nadaljevanje seje mestnega občinskega sveta. Kot prva točka je bila na dnevnem redu poročilo personalno pravnega oddelka, ki ga je podal g. dr. Šubic. Za sprejem v občinsko zvezo so zaprosili: Lisjak Karla, Lagler Ernest (z dvema članoma družine), Vrabeč Marija in še neka oseba. Predlaga se ugoditev vsem prošnjam proti plačilu takse 100, oziroma 300 l. in (za prosilca z družino).

Nato je poročal mestni predsednik o potrebi revizije sklepa mestnega občinskega sveta glede tlakovanja ceste Ljubljana—Kranj v odseku, do koder je speljana električna cestna železnica. Po najnovejši odločitvi pristojnega ministrstva bo morala mestna občina zvišati polletni prispevek od 100.000 Din na 150.000 Din. Po kratkem pojasnilu občinskega svetnika dr. Fetiha, ki je priporočal nujnost, ker pred sprejetjem tega predloga ne morejo biti razpisana dela, je občinski svet predlog soglasno sprejel.

Občinski svetnik Karl Soss je nato stavil predlog, naj mestna občina posreduje pri poštne ravateljstvu, da bodo vsi ljubljanski občani deležni ugodnosti znižanih poštne pristojbin, kakršne veljajo za območje iste poštne okolice, ker ne gre, da bi občani iste občine plačevali različno pošto pristojbino. G. mestni predsednik je pripomnil, da se bo v smislu predloga zavezal pri poštne upravi za novo razdelitev poštne uprave v istih občin, oziroma njih delov, ki so zdaj priključeni mestni občini.

Nato je župan prečital samostojni predlog podžupana prof. Jarca, ki se glasi:

1. Mestno poglavarstvo naj zbere potrebni material, iz katerega bo razvidno sedanje mizerno stanje ženskega strokovnega in gospodinskega šolstva in naj izdela osnutek načrta za reorganizacijo tega šolstva.

2. Ukrene naj pri zdravni in banovini ustanovitve obrtnih in gospodinskih šol in tečajev s sodelovanjem mestne občine na njenem področju.

Predlog so odstopili kulturnemu oddelku.

Sledila je interpelacija občinskega svetnika Ivana Tavčarja in I. Kosma ter slična interpelacija občinskega svetnika Ludvika Ambrožiča in Mraha glede govorice, da namerava pristojno ministrstvo Ljubljano uvrstiti v nižji draginski razred. Vsi interpellantje so protestirali proti temu in utemeljevali svoj protest z ugotovitvijo, da je Ljubljana med najdražjimi mesti v državi in da bi bila z uvrstitvijo iz I. v kak drug draginski razred občutno prizadeta kupna moč znatnega števila ljubljanskih meščanov, ki je bila že itak znižana z zadnjim znižanjem uradniških plač.

Župan je interpellantu odgovoril, da je tudi sam slišal o teh govoricah. Na odločitvi mestnih pa so mu zagotovili, da ni o tem nič znanega, oziroma da taka namera ne obstaja. Vsekakor bo moral občinski svet to vprašanje pazljivo motriti in bo mestni predsednik še na merodajnejših mestih podvzel vse dopustne korake, da se izvedba morebitne take namere prepreči.

Obč. sv. Rupnik je želel pojasniti, kaj je z znižanjem najemnin za stanovanja v mestnih hišah. V debato je posegel za upravni odbor

obč. svetnik Lombar, ki je izjavil, da ta odbor na svoji seji kljub vsestranskemu pretresanju tega vprašanja ni našel druge izvedljive rešitve, kakor da se najemnine za vsa stanovanja znižajo za določen znesek, n. pr. za 10 odstotkov.

Obč. sv. Tavčar je pojasnjeval, da je finančni odbor svoječrten sklep o 10% znižanju smatral samo kot okvir, koliko je najnižje mogoče iti. Pri znanju, da vprašanja najemnin v mestnih hišah ni mogoče obravnavati individualno po socialnem položaju najemnikov, ampak samo splošno po kvadraturi najetih prostorov. Vsekakor pa je treba ločiti lego hiš in morda revidirati svoječasno kategorizacijo v tem oziru. Zlasti pa je treba ločiti med starimi mestnimi hišami, ki imajo izredno ugodno lego, pa so že amortizirane in je v njih najemnina prilično nizka, in med novimi, še neamortiziranimi stavbami s primeroma visokimi najemninami.

Vprašanje bo ponovno premotril odbor za upravo mestnih hiš, kakor šele pride do končne odločitve.

Obč. sv. Soss je nato interpeliral glede znižanja mestnih uvoznih trošarin, vendar tega vprašanja ni mogoče zadovoljivo načeti, dokler mestna občina nima drugega zanesljivega kritja za izpad dohodkov, ako bi se znižale uvoznine in trošarine. Do tedaj je mogoče v s posebnega uvaževanja vrednih primerih trošar predpisov le v toliko olajšati, da se poedinim podjetjem dovoljuje pavšalirano plačevanje teh dajatev.

Sledila je interpel. obč. sv. Sossa, zakaj se ni bila izvedena ukinitve prodajalne mestne elektrarne na Mestnem trgu, kakor je bilo obljubljeno v proračunski seji.

G. mestni predsednik je v odgovoru prečital predmetno poročilo mestne elektrarne, ki ugotavlja, da je prodajalna aktivna. Iz za svojega obstoja je izplačala mestni občini 1.347.000—dinarjev v gotovini in ji oddala za 1.500.000 dinarjev blaga po lastnih nabavnih cenah. Obč. svetnik Soss je vztrajal na tem, naj prodajalna likvidira. Njegovemu predlogu se je pridružil še obč. sv. Košak in izpodbijal aktivnost prodajalne. Njima je odgovoril obč. sv. Rupnik z ugotovitvijo, da je prodajalna res aktivna in torej upravičena do obstoja še brez ozira na druge važne funkcije, ki jih opravlja s tem, da strankam brezplačno izmenja dele aparatov ob spremembi jakosti elektr. toka itd. Poleg tega vpliva regulativno tudi na cene Obč. sv. Soss ugovarja, da to ni mogoče, ker proda letno samo za Din 600.000 elektroteh. materiala, medtem ko ga ostali ljubljanski trgovci za okrog 8 milijonov Din.

Mestni predsednik zaključil debato s pripombo, da je treba počakati seje upravnega odbora in poltel vnovič temeljito razmotriti vprašanje. Preden pa se prodajalna mestne elektr. ukine, bi se morali trgovci s temi predmeti solidarno zavezati, da bodo nudili mestni občini vsaj iste ugodnosti kakor jih sedaj ta prodajalna.

Kot zadnja je bila na vrsti interpelacija obč. svetnika K. Sossa, kaj je z ukrepi proti krošnjarstvu z modnim in manufakturnim blagom. Mestni predsednik je pojasnil, da je bil s strani mest. občine kot detektiv proti krošnjarstvu prvotno imenovan Alojzij Cigon. Kasneje mu je bil pridružen še mestni uslužbenec Arzenšek, a po potrebi tudi L. Rupar.

S tem je bil dneveni red javne seje izčrpan, nakar je po nekaj minutnem odmoru sledila tajna seja.

Zločin zavrženega ljubimca

Ptuj, 15. nov.

Skobelnik Jože, 28 letni krošnjar iz Cvetlina, je ljubil že tri leta 21 letno kočarjevo hčer Hrenič Klaro iz Cvetlina, ki mu pa ljubezni ni vračala. Zadnji čas pa je postal vsiljiv in celo nasilen. Grozil ji je, da jo bo umoril, če ne postane njegova žena. Pridobil je tudi njeno mater in starejšo sestro, ki sta sili dekleta k poroki. Dekle ni imelo več obstanka doma in se je pred dnevi preselilo k sosedu, dokler ne dobi kje kake primerne službe.

V sredo 13. t. m. zjutraj se je Klara napotila v Ptuj iskat službe. Tudi Skobelnik se je odpravil takoj za njo v Ptuj. Na Dravskem mostu v Ptuj je srečala svojega zasledovalca. Šla sta molče drug mimo drugega. Po kratkem zadržanju v mestu se je Skobelnik odpravil na Hajdino in si izposodil v gostilni pri Tementu od nekega tovariša kolo ter se odpeljal z njim proti domu. Ko je prišla Hreničeva do gozda ob Cvetlinu-

skem bregu pri Leskovcu, to je uro hoda od doma, je opazila, da se ji bliža na kolesu Skobelnik. Zbežala je v gozd. Fant pa jo je kmalu dohitel ter jo zgrabil za roko. Klara se je vsa tresla od strahu in ga prosila, naj jo pusti pri miru, češ da se ljubezen ne da prisiliti. Skobelnik pa, ki je bil zelo razburjen, je potegnil iz žepa nož. Zamahnil je v prsa, zadel jo je v hrbet. Na obupne krike težko ranjenega dekleta sta prihitela v bližini se nahajajoča drvarja, ki sta rešila dekleta iz rok podivjanega ljubimca. Skobelnik je zbežal nato na cesto in se odpeljal proti domu. Hreničeva pa sta oddala drvarja v bližnjo hišo in obvestila njene sorodnike, ki so jo drugi dan odpeljali v bolnišnico, kjer so jo ugotovili, da je rana huda. Poskodbavana ima tudi pljuča. — Zločinski ljubimec je nato v Cvetlinu kazal nož, s katerim je zabodel Klaro. Rekel je, da jo bo ustrelil, če jo ni to pot do smrti. Sosedu, h kateremu se je deklo zateklo, pa je grozil, da mu bo zažgal hišo.

Izprememba uredbe o zaščiti kmeta

Beograd, 15. novembra. AA. Ministrski svet je na predlog kmetijskega ministra, minister za trgovino in industrijo in pravosodnega ministra sprejel uredbo o izpremembi in dopolnitvi uredbe o zaščiti kmeta z dne 30. septembra t. l. S temi izpremembami in dopolnitvami imajo kmetje-dolžniki, ki iz kakršnihkoli razlogov niso obnovili menice in so zato izgubili zaščito po uredbi z dne 30. septembra t. l., pravico, da menico obnove. Za obnovo menice je dovoljen rok do konca decembra t. l.

S tem je dana možnost vsem poljedelcem, da se okoristijo z vsemi olajšavami, ki jim je dala nova uredba z dne 30. septembra. Danes se bodo pri obnovi menice mogli okoristiti tudi s tem, da bodo lahko rabili menice s polovično takso, kakor določa uredba z dne 30. septembra.

Taksne zadeve

Beograd, 15. novembra. AA. Na podlagi toč. 6 člena 6 taksnega zakona je davčni oddelak v toje pojasnilo: Prošnje za prejemanje in udline in podpore preko priloge sodisce, oglašitev koga za izginilega in soani obova

o proglašanju koga za izginilega so prosti takse. Če se prošnje pošlje odbije, mora plačati takso za prošnjo in za odgovor.

Avstrijska carina na jabolka

Beograd, 15. novembra. AA. Avstrijska carina na jugoslovanska jabolka: S trgovinsko pogodbo med našo državo in Avstrijo z dne 9. avgusta 1933 je uvedena avstrijska uvozna carina na sveža jugoslovanska jabolka do 15. novembra vsakega leta, in sicer dve zlati kroni za 100 kg, po tem roku pa znaša carina pet zlatih kron za 100 kg. Toda Avstrija je svojo carino na jabolka v višini 2 zl. kron vezala tudi v trgovinski pogodbi z Italijo, in sicer z veljavo do 30. novembra t. l. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine opozarja naše zainteresirane izvoznike, da se na podlagi klavzule o največjih ugodnostih naše države okoristijo z znižano avstrijsko uvozno carino na jabolka iz avstrijsko-italijanske trgovinske pogodbe v višini 2 zl. kron za 100 kg do 30. novembra t. l. Povečanje uvozne carine v znesku 5 zlatih kron bodo naša jabolka veljala torej šele od 1. decembra t. l.

Pridobivajte in sporočajte upravi nove naročnike!

Cdmevi

V zvezi z ženskim nastopom proti Italiji je italijansko časopisje objavilo zanimivo razlago mednarodnega tolmačenja dosedanjih italijanskih osvojitvev v Abesiniji, ki jo iz v odlomku prinašamo po tržaskem »Piccolu« z dne 21. t. m.: V protestni noti italijanske vlade proti sankcionistični politiki je treba predvsem nekaj poudariti. Mislimo namreč pravišanje, ki zadeva že osvojena abesinska ozemlja, ki so prešla pod italijansko varstvo. Sankcionistična doktrina je v tem pogledu jasna, intransigentna: Nobena dovršeno dejstvo se ne more priznati, ker napadalec ne more biti priznan nobena nagrada. Toda zadevo osvojenih abesinskih ozemelj je treba preučevati v zvezi s samimi osnovnimi načeli DN. Na tej osnovi je potem lahko dokazati, da intransigentnost sankcionistov krši duh ženskega pakta... Postopni umik celoga milijona oboroženih Abesincev pred postopnim prodiranjem Italijanov je pomembno dejstvo, ki si ga ni mogoče drugače razlagati, kakor s popolno brezbrzičnostjo abesinske vlade za usodo svojih obmejnih ozemelj, na kateri se v ostalem ni nikdar uveljavila njena oblast. Pa je še nekaj, kar je treba poudariti: zadržanje abesinskega prebivalstva in akcija, ki jo v tem pogledu izvaja Italija. Zadržanje obmejnega domačega prebivalstva je za pravi plebisit in samoodločba, ki bi morala ganiti Zvezo. To je dejstvo, ki ga ne Zveza, ne nobena odgovorna vlada, ne more prezreti. Sankcionistična politika, v kolikor hoče odvzeti Italiji sredstva za njeno preživljanje, ki služijo danes obenem tudi abesinskemu plemenom, ki so prešla pod njeno oblast, da se tako odtegnje trdi abesinski oblasti, se na ta način spreminja v paradoksan kršitev osnovnih načel in se obrača proti tistim ljudstvom, ki jih na videz hoče zaščititi.

Romain Rolland, Heinrich Mann in Carlo Sforza so objavili daljši poziv, v katerem se zavzemajo za ustvaritev posebnega mirovnega fonda. Namen tega fonda je podpirati vsa stremeljenja, ki jih kjerkoli in brez razlike strank svetovnih naziranj kdorkoli podvzame. Podpisniki poziva menijo, da bi bilo najboljši, če bi se fond imenoval po znanem pisatelju Henriku Barbussu. Med prvimi ki so se priključili tej akciji citamo naslednje imena: Francis Delaisi, Jean Giono, Goutte-Notre de Turcy, Bernard Lecache, Paul Longevin, Leon-Pierre Quint, Jean Painlevé, Jean Rostand, Sir Norman Angell, Lord Marley in drugi. Prijave sprejema Jean Painlevé, 81, Rue de Lille, Paris VII. Uporaba fonda bo podprta javni kontroli, prispevki pa bodo objavljeni v posebni zlati knjigi miru.

O vrednosti českoslovaške demokracije je pred dnevi pisal F. Peroutka v listu »Lidov Noviny«. Pisec pravi med drugim: Dejstvo, da je bilo mogoče v teh kritičnih in razgibanih časih doseči tako soglasje, da ni bilo treba razpustiti strank, marveč doseči ujem razumni sporazum, je najboljši dokaz za politični talent naroda. To je tudi najboljši dokaz, da diktature ne prekašajo demokracije niti v tem, kar smatrajo za svoj poseben uspeh, marveč v ustvaritvi reda in miru. Dokler se bo to še v naprej dogajalo, bo naša demokracija prav gotovo zasluzila, da se ji napravi nekoliko reklame.

Pisali smo že o anketi o poljski zunanji politiki, ki jo je začel pred kratkim list »Polonia« v Katowicah. Navedli smo mnenja generala Sikorskega in publicista Wincentyja Witosa, čigar osebnost je prav zdaj v ospredju javnega zanimanja na Poljskem. Witos v svojem članku najprej analizira razliko med neposredno poljsko zunanjo politiko in zunanjo politiko današnjih dni. O prvi pravi: Glavna načela, na katera se je opirala naša zunanja politika, so bila: versajska mirovna pogodba, ki je jamčila mir in našo mejo, zveza s Francijo, ki je jamčila našo varnost, zveza s Romunijo in korektni stiki s sosednimi državami, posebno s Českoslovaško. Ta načela niso bila diktirana našim zemljepisnim položajem, obenem pa sosedstvo dveh držav, ki sta hlepli po ponovni razdelitvi Poljske in ki sta bili močnejši od nas. Široke ljudske plasti so se v polni meri zavedale, da je Poljska nastala s pomočjo Francije in proti volji Nemčije, katere prebivalstvo nas je smrtno sovražilo. Smer sedanje naše zunanje politike pomeni stalno nevarnost za nas in se ne upira samo našemu razumu, marveč tudi naši tradiciji. Zato ne more biti niti govora o tem, da bi pri nas široke ljudske plasti odobraval politiko, katero vodi gospod Beck. Če kljub temu na to politiko te plasti ne reagirajo tako, kakor bi se to zgodilo povsod drugod, potem moramo reči, da se to dogaja samo zato, ker naši ljudje niso poučeni o tem, kar delajo uradni krogi.

V ugledni angleški reviji »The Economist« citamo zanimiv odgovor na vprašanje: Kdo nam vlada? »Ko smo bili še mladi, tako pravi revija, smo mislili, da nam vlada kralj, ki sedi na svojem prestolu s krono na glavi. Pozneje smo spoznali, da je to otročja fantazija. V resnici je vladal nad nami prvi minister, ali kabinet, ali parlament. Čas je spet potekel in spoznali smo, da je tudi to otročja fantazija. V resnici, smo mislili, vlada nad nami Civil Service, ta birokrat. Pa je preteklo še nekaj časa in z modrostjo starcev je v nas zrasel tudi dvom, če ni morda tudi to srednjeveška fantazija. Nismo več mislili, da nas vlada ta ali oni človek, ta ali oni element naše ustave. Sila, ki stoji za hrbtom vlade, za hrbtom Civil Service in tudi za hrbtom samega javnega mnenja, je anonimna, nedotakljiva in skoro neodoljivo bitje, o katerem čisto pogojačo v tretji osebi množimo in ki v pisanem shemu ustave zaseda mesto pod imenom »Onik«.

Poneverba na ljubljanski carinarnici

Dubrovića naj preiščejo psihiatri!

Razprava preložena — Krivdo priznava — Močno dedno obremenjen

Ljubljana, 15. novembra.

Junija meseca je Ljubljana ostrmela ob nenadni vesti, da se je na glavni carinarnici v sree ustrelil neki uradnik, ko so ga zalotili pri velikih poneverbah. Dolgo niso ničesar poročali časopisi o tej senzaciji, končno se je pa vendar izvedelo, da so vesti o velikih defraudacijah resnične. Vendar se je pa krivec preslabo zadel in je kmalu zapustil bolnico ter se moral preseliti v preiskovalni zapor.

Danes ob 16. se je pričela pred malim senatom okrog sodišča razprava proti uradniku ljubljanske carinarnice Francu Dubroviću, ki je bil leta 1896. rojen v Podgradu v Istri, je oženjen, še nezakovan ter stanuje v Mariborski ulici 22.

Obtožnica

mu očita, da je kot ekonom pri glavni carinarnici od poverjene mu imovine porabil za svoje potrebe izplačila, namenjena naslednjim uradom in tvekanj: Mest. elektrarni Din 32.791'60, tvekanj I. Bonač Din 11.490'75, knjigovodni Bonač Din 2690'50, trgovini s premogom Dominika Čebina Din 5284'—, tvekanj I. Pozačnik Din 11.379'50, tvekanj F. Urbanc Din 1601'—, A. Merhar Din 602'—, I. Snoi Din 250'—, A. Prelog Din 553'—, S. Kolar Din 1525'—. Nadalje za izplačilo raznim dobaviteljem za obmejne carinske oddelke namenjeno vsoto Din 6771'50, za izplačilo nagrade preglednicam pri obmejnih carinskih oddelkih namenjeno vsoto Din 2643'79, izplačilek od prodanih uradnih publikacij Din 10.701'20, izkupiček od prodane starega računskega arhiva Din 2340'25, izkupiček takse za žigosanje igralnih kart, poslan od davčnih uprav Maribor okolica in Brežice Din 100'—, a največja vsota je porabljeni izkupiček za 6118 prodanih markic za žigosanje kart in domine a Din 50'—, kar znaša Din 305.900 Din. Z vsem tem je obtoženec storil utajo tako, da je

s kemično tinto falzificiral magacinske knjige

in je zato obtožen zločina utaje po § 319/1 k. z. in zločina zoper službeno dolžnost po § 397/II k. z.

Za tem navaja obtožnica med drugim razloge, da je Dubrović kot ekonom vodil predvsem denarni promet glavne carinarnice. V zadnjih letih je poneveril izkupiček 6118 komadov markic za žigosanje igralnih kart in poneverbo maskiral na ta način, da je polvarjal magacinske knjige. Poleg tega je poneveril tudi denar za kritje raznih obveznosti in s tem državo oškodoval še za 90.733 Din.

Obtoženec v bistvu priznava

vendar se pa izgovarja, da je zaradi zidanja hiše prišel v lake denarne težkoče, tožbe in izvrbe, da si ni mogel drugače pomagati. Vendar je pa revizija pokazala, da je že leta 1931. začel na krivja pota in je obveznosti kril le v manjši meri, zato je pa nedvomno, da je bolj razuzdano živel in denar lahkomišelnostno zapravljjal. Ob zaključku navaja obtožnica tudi 32 prič, a obtožnico zastopa dr. tožilec g. Goslar.

200 Din v gotovini

dobite, če nam poveste dober in primeren naslov

za besedo

Animator

Pogoje »Sloginega« nagradnega natečaja pove uprava

kina Sloge!

Točno ob 16. je bila razpravna dvorana že polna, za to dvorano prav nenavadne publike. Sami resnobni gospodje in elegantne dame, med njimi pa le nekaj poklenih sodnih poslušalcev. Obtoženega Dubrovića brani dr. Ivo Česnik, državno pravobranilstvo zastopa dr. Koželj, senat pa tvori s predsednikom s. o. s. Kraljem s. o. s. Orožen in s. o. s. Gorečan.

Mirno vstopi obtoženec, skrbno oblečen v elegantno svetlo sivo obleko in s črno obrobjenimi naočniki. Govori tiho in komaj slišno, da je oženjen in da ima tri otroke od 7 do 15 let, še ni kaznovan in da je napravil prvi pravni državni izpit. Plače je imel okrog 2.300 Din mesečno, vendar so mu pa vedno mnogo odtegnili za dolgove.

Ko je državni tožilec dr. Goslar prečital obtožnico, je obtoženec mirno izjavil, da je kriv in da tudi v obtožnici navedene vsote bistveno odgovarjajo. Obirno je pripovedoval svoj krizev pot, ko se je po prevratu znašel na cesti, nato se pa oženil in šel v Zagreb nadaljevati študije ter se že tedaj zadolžil. Zato je vstopil v Ljubljani pri posredovalnem uradu za begunce, nato je bil pa konceptni praktikant pri policijski upravi. Ker je imel le 200 kron adjuta, se je spet zakopal v dolgove. Obenem mu je mati pripeljala iz Istre dva brata, da ju je šolal in sploh vzdrževal. Po sedmih letih ju je spravil do kruha in leta 1922. je sam stopil k carini. Tedaj je

imel že mnogo dolgov, a plače le 1.900 Din na mesec. Nato so tudi njegovi starši prišli kot izgnanci k njemu in oče je kot notar čez dve leti iskal službe. Ves čas sta živela oba pri njem. Ko je mlajši brat doštudiral in dobil službo nekje pri Karlovcu, sta se preselila tja, vendar je pa še vedno pošiljal podporo. Leta 1928. se je tudi mlajša sestra izsolala, tedaj so se pa pričele v družini boleznin in rasli so stroški za zdravnike od dne do dne. Prišel je zidati lastno hišo.

Predsednik je obtoženca vprašal, koliko je tedaj imel dolgov, ko se je lotil zidanja.

Obtoženec je povedal, da morda še 50.000 Din ali pa tudi še mnogo več in celo dvakrat toliko.

V hišo in vrt je zadelal okrog 400.000 Din. Seveda je najprej mislil na majhno hiščico, nato se je pa izpremenil gradbeni red in je bil prisiljen zidati mnogo večjo. Ko je bila hiša dozidana, je imel skupno najmanj 400 tisoč Din dolga. V njej je stanoval sam z družino in sestro ter neka stranka. Plače so pričeli zniževati, davki so rasli in ni več mogel plačevati obrokov za dolgove, niti rokodelcev.

Zakaj ni prodal?

Prvo leto je še šlo s plačevanjem in s prekladanjem z ene rane na drugo, končno je bil pa primoran poseči v zaupano mu blagajno. Sploh ne bi bilo mogoče za hišo dobiti takega kupca, ki bi bil plačal dolg in še primanjkljaj v blagajni. Hiša je bila gotova leta 1930., še prej sta pa oba brata sama položila roko nase. Kam je šlo toliko denarja? Ne ve povedati, saj bi bilo dosti zalego, če bi bil jemal v večjih obrokih, ker je pa v blagajno posegal tedensko, je sproti vse spet izdal.

Predsedniku se čudno zdi, da je na hiši še ves dolg in niti obresti še niso plačane, iz kase je pa zmanjkalo po 100.000 Din na leto. V Mestni hranilnici je dolg narastel na 279 tisoč dinarjev, samo pri treh hranilnicah pa ima okrog 350.000 Din dolga na hiši. Prav mnogo je tudi odplačal, a obresti, stroški, tožbe in izvršbe so požrle vse sproti. Državni tožilec je pripomnil, da je najmanj 100.000 Din zapravil na izletih in veselih družbah. Obtoženec je na kratko odgovoril: Prav nič!

Za pričo zaslišani carinski uradnik Jovanović, ki je bil v komisiji za pregled njegovega poslovanja, je razložil nekatere malenkosti, ki je obtoženec vsem pritrdil. Pričelo se je čitanje spisov in izpovedi prič, ki niso podale nič posebnega. Uradne knjige so bile ponarejene za tri leta nazaj, vendar je pa obtoženec sam opozoril, da jih je ponaredil nekaj dni pred revizijo. Falzifikat je viden na prvi pogled.

Izjava dr. Milavca

Druga priča dr. Milavec Anton je izjavil, da mu o poneverbah ni bilo nič znanega, pač je bil pa obtoženec, ki je njegov sosed, velik čudak, živčno bolan in silno lahko razburljiv. Tako se je večkrat razburil zaradi kakih malenkosti, da je padel v nezavest. Ima silno dobro srce in se je ob vsaki priliki do skrajnosti zavzemal za reveže, ter jih obdaroval. V razburljivosti se je večkrat neprestano igral z revolverjem. In, ko je videl neko ranjeno deklico, je vso noč taval okrog in se prejoval, ker je mislil le na svojega brata samomorileca. Njemu in tajniku neke hranilnice je pripovedoval take stvari, da sta oba jokala. Priča ni nikdar opazil potratnosti pri obtožencu, pač je bil pa skoraj razpisen napram revežem in natakariam, saj je nekoč izjavil, da bi rajše videl svojo hčerko mrtvo, kakor da bi postala natakarija, ki ni varna pred nikomur. Če je naročil pol litra, je natakarija dal 50 Din. Če je prišel domov brez ključev, je ostal čez noč kar v kleti, da ne bi razburjal družine. Tožil je, da mu bo počila glava, kakor bi imel polno žeblev v njej.

Šef carinskega oddelka finančne direkcije Božo Vukmirovic je kot priča izjavil, da je imel popolno zaupanje vanj, saj je bil dober uradnik, vedno bister in ga nikdar ni videl v afektu. Pričo je ministrstvo delegiralo, da vodi preiskavo. Iz drugih spisov je bilo razvidno, da so ga tudi njegovi šefi imeli za dobrega in vestnega uradnika. Na izletu z avtomobilom je v Tacnu delil otrokom kovače, obnašal se je pa kakor zmešan in večkrat izginil in jemal neprestano

revolver v roke. Kvalificiran je bil odlično in prav dobro.

Predlog zagovornika

Zagovornik dr. Česnik je predlagal, naj ga preiščejo psihiatri, ker je dedno obremenjen. Njegov ded je imel lues in bil alkoholik. Mnogo dedovih otrok je umrlo v mladosti, drugi so bili pa bolni duševno ali pa pohabljeni. Tudi obtoženčeva teta je imela eno abnormalno hčer in dve pohabljenki. Obtoženec sam je bil v mladosti melanholik in čudak že v gimnazijskih letih, ko je bil vedno sam zase. Končno je zagovornik predlagal zaslišanje psihiatrov, obtoženčevega tovariša iz gimnazije dr. Stojana Brajšo, odvnetika v Splitu, obtoženčevega očeta, župni urad v Nikotiču, glavarstvo v Kastvu itd.

Drž. tožilec se protivi

Drž. tožilec dr. Goslar se je protivil zagovornikovim predlogom, češ, da ni duševno bolan, pač pa neuravnotežen zaradi svojih težav. Ni bil v stiski, niti soliden, saj se ni brigal niti za sanacijo svojega premoženja. Leta 1934. je samo na avtomobilskih izletih zapravil okrog 30.000 Din. Leta 1935. je na slični vožnji porabil 500 Din in ostal šoferju dolžan 3200 Din. V nebotičniku je zapravljval na debelo tudi po 1000 dinarjev na večer, dajal stotake napitnine in za cvetlice. Malo pred odkritjem je napravil avtomobilsko vožnjo v Kranj in Škofjo Loko, kjer je zapravil 1000 Din, a za cerkev sv. Cirila in Metoda je daroval najmanj 10.000 dinarjev. Končno je pa državni tožilec zahteval zaslišanje teh prič.

KINO UNION Telefon 21.22

Danes ob 16. uri matineeja

Kralji džungle

Film o človeškem otroku, ki je vzrasel med levi

Vsi sedeži po Din 4'50

Na željo zagovornika je bil za pričo zaslišan Josip Nahtigal, družabnik tvekanj Mihelič in dr. Povedal je, da obtoženec pri firmi dolguje še 10 do 15.000 Din za razna dela v hiši, vendar je pa gotovo tako vsoto razdal monterjem in delavcem, ki so za to vsi silili k njemu na delo. Učencem je dajal po 20 Din napitnine.

Ob 19. je predsednik prekinil razpravo in po nekaj minutah naznanil, da senat dopušča zaslišanje psihiatrov in drugih prič, ki sta jih predlagala zagovornik in državni tožilec. S tem je bila razprava preložena za nedoločen čas.

KINO UNION TELEFON 22.21

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Premiera nesmrtnih operete

Cigan baron

Oče: Johann Strauss, kralj melodij

Rojstni kraj: Dunaj

Sreč: Mlado kot prvi dan

Kri: Ognjevit kot tokajec

Življenjska doba: Nesmrten

Adolf Wohlblick, Hansi Knotek

Zvočni tednik: ABESINJA

Predprodaja vstopnic od 11. do 12.30

in od 15. ure dalje

Društvo »Sočac matica v Ljubljani« — popularna ljudska univerza, ki si je v 15 letih pridobila mnogo prijateljev in poslušalcev na rednih sobotnih predavanjih, bo otvorila danes 16. t. m. ob 20.30 v salonu »Pri Levcu XVI« sezono. Ta večer bo predaval društveni častni predsednik dr. Dinko Puc o zelo važnem vprašanju: »Države v gospodarski krizi«. Na ta otvoritveni važni predavateljski večer vabimo ne le vse naše člane, ampak tudi prijatelje in vse, ki se za to predavanje zanimajo. Vstop vsem prost.

Podrobnosti o obupnem dejanju R. Finka in njegove žene

Celje, 15. novembra.

K včerajšnjemu poročilu o samomoru poslovodje trgovine s čevlji Finka Rika in njegove žene Tee, dodajamo še sledeče podrobnosti:

V ulici dr. Gregorja Zevjara v Celju so dne 21. oktobra prebivalci te ulice opazili, da je prodajalna »Astrac« zaprta, na kar so opozorili policijo, katere je ugotovila, da je že 19. oktobra Riko Fink vse svoje pohištvo, obleko in vse, kar je imel, poslal nekemu svojemu prijatelju v Maribor, kateremu je bil tudi nekaj dolžan. Obenem mu je tudi poslal pismo, v katerem ga prosi, naj mu vse lepo odpusti ter dodaja, da se je pač moralo tako zgoditi...

Na povabilo policije je prišel ta prijatelj takoj naslednji dan, t. j. 22. oktobra v Celje, kjer so nasilno odprli stanovanje izginulega poslovodje in njegove žene, ki pa je bilo prazno. Istega dne je bila po nekem telefonu obveščena tudi javna firma v Zagrebu, da je poslovodja njene podružnice v Celju odpotoval v inozemstvo. Obenem je firma sprejela tudi ključ, ki je bil oddan v Zagrebu na pošti. V Celje je takoj prišel uradnik firme, ki je pri

pregledu knjig in blaga pri »Astrac« ugotovil primanjkljaj okoli 16.000 Din.

Vse kaže in jasno je, da je Fink Riko s svojo ženo Tee, potem ko je odposlal svoje pohištvo in pismo prijatelju v Maribor, odpotoval v Zagreb, kjer je sam po telefonu obvestil firmo, da je odšel v inozemstvo, ter ji po pošti poslal tudi ključ.

O tem, da sta se nesrečneža 31letni Fink Riko in njegova 25letna žena Tea iz Zagreba podala na Hvar, kjer sta izvršila tragičen konec, je naš list že včeraj obširneje poročal. Pri utopljencu Finku Riku so našli med raznimi dokumenti tudi duplikat tovrstnega lista, s katerim je poslal svoje pohištvo prijatelju v Maribor, kar še posebno potrjuje dejstvo, da utopljenece ni torej nihče drugi kot poslovodja celjske »Astrac«. Truplo žene Tee, ki je šla z možem v smrt, še niso našli.

Kaj je bil glavni vzrok tako tragičnega dejanja teh zakoncev, je še vprašanje, kajli ne verjetno je, da bi bila Riko Fink in njegova žena Tea dala življenje samo za primanjkljaj ali poneverbo 16.000 Din.

Dnevni dogodki

× Nacionalna ura. Ob 19.30 bo predaval doktor Aleksa Ivič, univ. prof. o Husejčinu begu Grodaševiću. Prenos iz Beograda.

× Advokat dr. Visenjak Alojz iz Ptujja nam sporoča: Sešerko Jožef je posestvo sam prodal s kupno pogodbo dr. Visenjaku, in to radi tega, ker je bilo na posestvu toliko bremen, da ni mogel več gospodariti in tedaj posestvo ni bilo prodano radi Din 400.

× Milijonska povelja pri zagrebški občini. Včeraj so zaslišali več priči v veliki obravnavi proti bivšemu mestnemu blagajniku v Zagrebu Ivanu Šošariću, ki je poveljal, kakor smo že poročali, okoli 3 milijone Din. Advokat Stožir je potrdil, da je Šošarić poveljal v škodo Gasilskega društva 413.000 Din. Zaslišali tudi Toloviča, ki je bil do leta 1931. poveljnik zagrebških gasilcev. Temu je Šošarić posodil iz občinske blagajne 100.000 Din. Tolovič se je zagovarjal, čes da je bil prepričan, da je bil denar Šošarićev. Zagovornik dr. Šafar je predlagal, naj sodišče s pomočjo strokovnjakov pregleda vse poslovne knjige od leta 1923. naprej. Mora se ugotoviti, ali je Šošarić sam poveljal to ogromno vsoto, ali si je še kdo drugi izposojal iz občinske blagajne. Sodišče si je osvojilo ta predlog in za nekaj tednov preložilo razpravo, da bo med tem dopolnilo dokazno gradivo proti Šošariću.

Ljubljancani!
2 uri smeja danes
ob 16., 19.15 in 21.15 pri burki
ANIMATOR

× Solunska bojovnica Žika Terzić je spregovorila. V beograjski javnosti je vzbudila veliko zanimanje in tudi sočustvovanje izjava, katero je dala 50 let stara kmetica Žika Terzić beograjskim časopisom. Žika se je kot mlado dekle že leta 1906. borila v četi za vojvodo Skopljanecem, v bolgarski vojni leta 1912. je pa bila v bolnišniški četi oblečena kot moški. V svetovni vojni je bila pa ena izmed onih treh junaških Srbinj, ki so se kot bojovnice borile na solunski fronti, kjer je bila Žika tudi hudo ranjena. Bila je odlikovana z zlato kolajno za hrabrost in s Karadjordjevo zvezdo Miloša Obliča. Delila je s srbskimi vojniki vse trpljenje umika čez albanske gore. Po vojni se je vrnila na svojo majhno kmetijo v Cigote, zdaj je pa obotela in v bolnišnici so jo morali operirati. Telesno strta in izčrpana, se je po 20 letih obrnila s pomočjo časopisov na javnost, da ji pomaga iz bede in trpljenja. Ne bi prosila, je izjavila, toda čas je prišel, ne morem živeti ne umreti. Bila sem junaška in delala sem ali sedaj sem onemogla in ne morem več, pomagajte mi, je izjavila novinarjem.

Na cesti je onemela. V Zagrebu na Ilici se je predvčerajšnjim zgrudila na tla neka stara ženica. Službojoči stražnik je poklical rešilni avto, s katerim so revo odpeljali v bolnišnico. Zdravniki so pa ugotovili, da si je starka pri padcu pretresla živce in onemela. Tako za zdaj niti ne vedo, kdo je nesrečnica.

× Šolski mladini za Miklavža in Božič je še vedno najlepše, najcenejše in praktično darilo bogato ilustrirana, pouka, smeja in zabave polna knjiga Manice Komarove: »Zgodbe, slike, šale...« Cena knjigi Din 30.—. Pri večjem naročilu znaten popust, na kar opozarjamo zlasti šolska vodstva. — Pišite tozadevno na Učiteljsko knjigarno v Ljubljani, ki vam poljubno število odpošlje takoj z obratno pošto.

Proč s krizo!
Trgovci poskusite z „Animatorji“ v svojih trgovinah!
Poglejte si samo v kinu Slogi, kakšne sijajne uspehe doseže „Animator“

× Odprte planinske postojanke Osrednjega društva SPD. Ob Boh. jezeru vabita Zlatorog in Sv. Janž na cenen oddih. Prijetna izletna točka v sedanjem času je Dom v Kamniški Bistrici, do Kopalnice je avtobusna zveza. Dom na Kravcu in Koča na Veliki planini so stalno oskrbovane. Erjavčeva koča je odprta ob nedeljah in praznikih.

Ljubljana
DNEVNA PRATIKA
Sobota, 16. novembra. Katoličani: Jedert. Pravoslavni: 3. novembra, Akepsim.

DEŽURNE LEKARNE
Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Garts, Moste, Zaloška cesta 18.

* Razstava risb slikarja Franca Kavčiča (1762—1828), znamenitega našega klasicista, bo v nedeljo 17. nov. ob enajstih v Narodni galeriji. Razstava bo združena s predavanjem dr. F. Steleta o Kavčičevem življenju in delu; vstopnine ni.

* Pet različnih značajev je močno narisanih v najnovejši Golievi drami »Bratomor na Metavi«. To so značaji glavnih vlog, ki nastopajo v tej ljudski založnji, in sicer gospodarice Neže, njenih sinov Andreja in Aleša, strica Ambroža in sosedove Metke. Predstavljajo jih Marija Vera, Kralj, Levor, Skrbineš in Mira Danilova. Režija je Debečeva. Drama se ponovi v soboto 16. t. m. za red C.

* Prvič v letošnji sezoni ponove eno najlepših Straussovih operet »Netopir«. V glavnih vlogah nastopijo Župčičeva, Ribičeva, Španova, Gostič, Peček, Franc, Janko, J. Rus, Zupan in drugi. Za predstavo veljajo globoko znižane cene ob 30 Din navzdol. Predstava »Netopirja« je v soboto 16. t. m.

* Skandal pri Bartlettovih (Vzorni soprog) izvrstno Hopwoodovo veseligrone ponove v Sentiakobskem gledališču v soboto 16. in nedeljo

17. t. m. ob 20.15. Pikantna veseligrone, polna besedn in situacijske komike, je letošnji šlager. Mladini neprimerno. Kdor se hoče od srca nasmejati, naj noseti predstavo. Ker je bila tudi zadnja predstava popolnoma razprodana, naj si cenjeno občinstvo pravočasno preskrbi vstopnice še v predprodaji od sobote dalje. Nedeljska popoldanska predstava odpade radi obolevnosti več članov.

* Pogoji pod katerimi dobite 200 Din v gotovini pri upravi kina Sloga. Uprava kina Sloga podeli tistemu, ki ji pove najboljši filmu primeren slovenski izraz za besedo »Animator« pod naslednjimi pogoji: Pri vseh predstavah burke »Animator« od danes naprej do torka 20. t. m. dobi vsak posetnik filma pri blagajni kina Sloga poleg vstopnice še prazen listek v kuverti. Po ogledu filma napiše na listek izraz, ki ga smatra za najboljšega v slovensščini, priloži svojo vstopnico kot dokaz, da je videl film in se točno podpisal (naslov in poliklet). Zalepljeno kuverti vrže potem v nabiralnik v čakalnici, ali pa jo pošlje ali prinese osebno v upravo kina do srede 20. t. m. Ta dan se sestane strokovna žirija slovnicaarjev in pisateljev, ki bo proučila predloge in določila najboljši slovenski izraz za besedo »Animator«. V primeru več enakih do nagrad upravičenih predlogov, bo določil žreb.

* Kegljaši pozor! V nedeljo 17. t. m. se vrši na kegljišču gostilne Perles, Prešernova ulica veliko tekmovalje na dobitke. Kegljaši vljudo vabljeni.

* Narodna protituberkulozna liga v Ljubljani bo imela svoj 5. redni občni zbor v nedeljo 17. novembra ob 10. uri dopoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev z običajnim dnevnim redom. Zanimiv bo tudi referat primarija dr. Roberta Neubauerja o delovanju protituberkuloznih dispanzerjev v Dravski banovini z zanimivimi statističnimi podatki glede pregledanih dijaških gospodin in ostalih stanovalcev, kakor tudi učiteljskega osebja. Tudi bo na tem občnem zboru govora o lastnih kolonijah lige ter se bo obravnaval konkretni predlog glede načina izvedbe, kraja kolonije, nadzorstva in stroškov.

* »Filozofsko društvo« v Ljubljani bo imelo danes, dne 16. novembra ob 18. uri v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi prvo svoje predavanje. Predaval bo vseuč. docent g. dr. B. Furlan o temi »Križa kazalnost«. Vabljeni člani in oni, ki se zanimajo. Vstop prost.

Kino Sloga
Ljubljanski Dvor Tel. 2730
Danes se bo smejala vsa Ljubljana!
Ob 16., 19.15 in 21.15
premiera sijajne burke
Animator
Fritz Schulz
Tibor Halmay
Rosie Barsony
Felix Bressart
200 Din nagrade
v gotovini kdor nam pove najboljši slovenski izraz za tujko „Animator“

* T. K. Skala obvešča svoje člane, da bo v ponedeljek 18. nov. v klubski sobi interno predavanje tov. Kumpa o smuškli opremi. Začetek ob 20. Slomškova ul. 1.

* Z lestve je nadel. Pri neki gradbi v Ljubljani je včeraj popoldne padel z lestve delavec iz Zg. Siske Avgust Kastelic in dobil tako težke notranje poškodbe, da so ga morali prepeljati v splošno bolnico.

* Sobotna jubilejna prireditve CMD, ki jo pripravlja njena Akademsko podružnica na Taboru ob 20.30 uri bo nudila vsakomur odličnega užitka s koncertnim sporedom, pri katerem sodelujejo ga. Gjunjevec Gavella, g. ravnatelj J. Betetto in pevski zbor akademikov. Za tem oficijelnim delom večera prične »Slavnostni akademski ples« ob zvokih našega najboljšega akademskega Ronny jazz-orkestra. — Opozarjamo cenjeno občinstvo, da si glede oblike na tem večeru ne dela predsodkov in skrbi, kajti prireditve do kljub svojemu slavnostnemu značaju izpeljana vseskozi v demokratičnem duhu. Cenjene dame se lahko brez pomislekov poslužijo svojih običajnih družabnih toalet. Glede na sprejem zastopnika Nj. Vis. kraljeviča Andreja prosimo, da se občinstvo drži točnosti. Rezerviranje vstopnic, predprodaja, rezerviranje miz itd. ves dan na Taboru. Tel. 25-11.

Maribor

△ Narodno gledališče. Sobota, 16. nov. ob 20. uri: »Vihar v kozarcu«. Slavnostna predstava. Poslovilna predstava in proslava štiri-desetletnega odrskega jubileja Štefe Dragutinovičeve. — Nedelja 17. nov. ob 20. uri: »Poljska križ«. Znižane cene.

△ Večer zgodovinarjev. V četrtak zvečer je bil v prostorih študijske knjižnice v Mariboru sestanek Zgodovinskega in muzejskega društva. Otvoril ga je predsednik prelat dr. Korčič, referenta pa sta bila prof. Franjo Baš in ravnatelj študijske knjižnice g. Glasar. Prvi je govoril o znanstvenih problemih Maribora, g. Glasar pa o problemih študijske knjižnice. Po debati, ki je sledila referatoma, je bil uspel sestanek zaključen.

△ Rdeče zrele maline je prinesel danes v naše uredništvo naš naročnik g. Kocbek Jakob iz Zavrha pri Sv. Rupertu v Slov. goricah. Zrele maline, ki so že letošnji drugi sad, vsekakor pričajo o veliki muhavosti narave.

△ Tujski promet. V prvi polovici novembra je bilo pri mariborski policiji zglašenih 1149 oseb, od teh 395 tujcev. Od inozemcev jih je bilo 39 z Dunaja, 25 iz Gradca, 321 pa iz drugih inozemskih krajev.

△ V prostovoljno smrt je hotela preteklo noč 30letna gospodinja Adela P., stanujoča v Sodni ulici 30. Ko so bili njeni podnajemniki z doma, je šla v svojo sobo, zažgala v umivalniku ogelje in legla. Obupanka se je kmalu onesvestila. Na srečo je takrat prišel eden njenih podnajemnikov domov ter o dogodku obvestil mariborske reševalce, ki so nesrečno Adelo prepeljali v tukajšnjo bolnico.

△ Kronika nezgod. V mariborsko bolnico so pripeljali 43-letnega delavca Antona Krebisa iz Maribora, ki mu je te dni pri napornem delu počil želodec. Zdravniki so ga morali operirati. — V bolnici se zdravi tudi 54-letni posestnik Peter Pečar iz Zg. Zrjavceva v Slov. goricah, ki je padel z voza na kamenita tla in pri tem zadobil pretres možganov. Enaka nesreča se je pripetila tudi 61-letnemu polkovniku v pok. Jakobu Razlagu, ki je v mestnem kopalšču padel s klopi in si zelo hudo poškodoval glavo. — V bolnico so pripeljali 14-letnega pastirja Franca Deutschmana iz Sv. Jakoba v Slov. goricah, ki ga je na paši krava vrgla s tako silo ob tla, da si je zlomil desno roko v ramenu.

△ »Fračarji« ne dajo miru. Nedavno na Aleksandrovi cesti, sedaj pa so se pojavili mladi fračarji v Melju. So to neki mestni pobalini, ki imajo poseben veselje s streljanjem s fračo. Tako je kamen po nesreči zadell v levo sence Jožico Vrečkovo in njeno hčerko Marijo v vrat. Obe čutili močne bolečine. Meljske fračarje zasleduje policija.

△ Pomembna jubileja. Te dni obhajata v krogu svojcev lep jubilej zakonca Jožica in France Jaki. Slavita namreč 25-letnico srečnega zakona. Priljubljenemu in požrtvovalnemu delavcu in njegovi ženi naj veljajo ob tej priliki tudi naše čestitke! — Šestdesetletnico plodonsnega življenja obhaja te dni upokojeni šolski upravitelj g. Jože Pajžler, ki je znan šolnik, planinec in preparator. Priljubljenemu Pohorcu kličejo: Še na mnoga leta!

△ Ribji trg. Običajen petkovi ribji trg je bil obilno založen z najrazličnejšimi vrstami rib. Cene so bile: moli kg 24 Din, borboni 23, karpi 14, očiade 25, grancevoli 14, azijali 24 in oblice po 12 Din kilogram.

△ Danes zvečer slovo Štefe Dragutinovičeve. Zaslužna umetnica si je izbrala za poslovilno predstavo Frankovo veseligrone »Vihar v kozarcu«, kjer igra glavno žensko vlogo. Predstava bo obenem združena z redko proslavo 40-letnega odrskega delovanja. Ne-sebično in požrtvovalno umetniško delo, ki ga je slavljenska opravila v teku tolikih desetletij, vsekakor zasluži, da bo gledališče nočjo napolnjeno. Občinstvo prosimo, da zasede prostore nekaj časa pred pričetkom predstave, ker bo pred premiero »Viharja« v kozarcu oficijeln del proslave.

△ Grajski kino. Danes veličasten film, ki je po vsem svetu vzbudil ogromno zanimanja »Križarje«, film o križarskih vitezh. — Danes popoldne ob 14. uri in jutri v nedeljo ob 11. uri matineja ob globoko znižanih cenah. Predvajamo detektivski film »Nevdani človek«.

△ Kino Union. Danes muzikalična šlager-veseligrone »Poročnik Bobby« z Gustavom Fröhlichem, Lido Baarova in dunajskim komikom Rudolf Carlom. Sledi najboljši film z Josef Schmidtom »Moj najlepši dan«.

Celje

□ Slikar, ki slika z nogo bo danes v dvorani mestne hranilnice ob 9. uri otvoril razstavo slik, katere je izdelal kot vojni invalid brez rok in jih je s pomočjo svoje trdne volje in umetniškimi talentom narisal z nogo. Invalid-slikar Aleksander Klein je bil rojen v Temišvaru 25. avgusta 1894. Predno je v vojni izgubil roki, je bil akademski slikar ter je prepotoval že skoro ves svet. Ogled te razstave, ki bo v Celju več dni in bo odprta dnevno od 9. do 12. in od 14. do 20., mladini, zlasti tudi podeželju priporočamo.

□ Nogomet. Jutri ob 14.30 bo na Glaziji tekma med SK Celje : SK Olimp. Sodil bo g. Veble.

Rešila si je le golo življenje

Ptuj, 15. nov. V sredo 13. t. m. okrog pol 23. je pričela goreti v Moravcih vinačarija, v kateri je stanovala Zdravec Antonija.

Ob zvonenju na plat zvona v bližnji kapelici je prvi priletel na lice mesta 24-letni Matjašič Janez, ki je ravno kupal žganje. Iz gospodarskega poslopja, kjer je bilo vsak čas pričakovati, da se bo zrušila goreča streha, je izpuštil živino, dočim je kuretnina vsa zgorela. Nato pa je odhitel v stanovanjsko sobo reševati obleko in pohištvo. Med vrati je naletel ravno na preplašeno stanovalko, ki je bila vsa zbegana in je hitela na prosto v sami spalni srajci. Ko se je pa vračal iz sobe z obleko v naročju, se je že zrušila streha. Tedaj ga je zadelo nekaj gorečih desk, da je dobil močne opekline po obrazu in obeh rokah in je začela tudi goreti na njem obleka. Le prav malo je manjkalo, da ni našel grozno smrt v plamenih.

Na pomoč so takoj prihiteli tudi gasilci iz Moravcev, ki pa niso mogli več rešiti poslopja. Zgorelo je do tal. Ubogi vinačarji ni ostalo nič drugega kot spalna srajca, katero je imela na sebi. Škodo cenijo na 25.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino.

Lov za nevarnim vlomilcem

Maribor, 15. novembra. Komaj so orožniki polovili predrzne vlomilce, ki so strašili v Slov. goricah, že so razburili tamkajšnje prebivalce drzni novi vlom.

Tako je bilo v noči od 11. na 12. t. m. vlomljeno v Pernici pri Sv. Marjeti ob Pes-

nici kar pri dveh posestnikih. Antonu Marku so pokradli za okoli 2000 Din obleke in perila, njegovemu sosedu pa večjo količino jabolčnika. Isto noč je isti vlomilec udril v stanovanje Olge Eicherjeve v Košakih, kateri je odnesel dve moški obleki, več ženskih oblek, za okoli 2000 Din ženskih toalet, mnogo drugega perila, zlato uro, tako da je oškodovana za 7220 Din. Vseh treh vlovov je osumljen že dolgo zasledovani 28 letni Jurij Seneker iz Celestrine, ki ga zasledujejo vse orožniške postaje.

Avtomobile in motorna kolesa
sprejem v garazo z vsi oskrbo proti nizkemu mesečnemu povzolu.
Garaže in mehanična delavnica
Ivan Kopač, Ljubljana
Frankopanska 21 (tovarna Jugosteyr), telefon št. 27-75

Kranci

Na »Ljudski univerzi« bo predaval v nedeljo 17. t. m. ob 9. uri dopoldan dr. A. Munda o temi »Odprava plodu«.

Tatvina. V četrtek 14. t. m. je ga. Andrašičeva zalotila hlapca Urbanca, ko je nesel okoli 20. ure zavoj sladkorja z Jelenovega dvorišča. Gospa je pozvala hlapca v vežo, da pogleda kaj nese. Ko pa je zaboj odprla, je videla, da je poln sladkorja. Urbane je namreč že 9. novembra ukradel sladkor iz Andrašičeve skladišča in ga skril pri Jeleni. V četrtek pa ga je nameraval odnesti na svoje stanovanje. Ker je stopal z zabojem precej hitro preko dvorišča, je to vzbudilo sum pri ge. Andrašičevi, ki je tatvino odkrila. Pri preiskavi Urbančevega stanovanja niso našli nič sumljivega.

Nogomet. V nedeljo 17. t. m. bo zadnje kolo gorenjskega jesenskega prvenstva. V Kranju se srečata Korotan in Kovinar z Jesenic. Ta tekma bo odločila, kdo bo zasedel prvo mesto v jesenskem prvenstvu. Korotan mora zmagati z razliko štirih golov, če hoče prehiteti Bratstvo. Isti dan ob pol 20. bo priredil Korotan »Sportno zabavo« s plesom v prostorih kavarne »Narodni dom«.

= Sport =

Izlet na zimsko olimpiado

Društvo Putnik priredi skupaj z nemškim prometnim uradom in z jugoslovanskimi sportnimi društvi izlet na zimsko olimpiado v Garmisch-Partenkirchnu z obiskom olimpijskih zimskosportnih tekem od 8. do 17. februarja 1936. Odhod iz Beograda v soboto 8. februarja 1936 čez Zagreb in Jesenice, nato čez Beljak, Badgastein, Salzburg v Monakovo, kamor prispe vlak 9. februarja v nedeljo. V ponedeljek 10. februarja bo ogled monakovskih znamenitosti, popoldne pa odhod v Garmisch-Partenkirchen, kjer bodo izletniki prisostvovali vsem prireditvam zimsko-sportnih tekem, v četrtek 13. februarja je pa nameravan izlet po zobati železnici na Zugspitze.

Vožnja do Garmisch-Partenkirchna in nazaj, stanovanje in hrana, vstopnice za prireditve, označene v programu, in v vsemi drugimi stroški stane z odhodom iz Beograda v II. razredu 2.800 Din, v III. razredu 2.350 Din, z odhodom iz Zagreba v II. razredu 2.650 Din, in v III. razredu 2.250 Din in z odhodom iz Ljubljane v II. razredu 2.550 Din, in v III. razredu 2.200 Din.

Prijave za izlet sprejemajo vse biljetarne Putnika najdalje do 5. decembra t. l. Ker vlada po vsem svetu veliko zanimanje za te prireditve, je treba o pravem času rezervirati prostore na stadionu in sobe. Po 5. decembru se bodo prijave sprejemale le tedaj, če bo še kak razpoložljivih mest.

Vsa pojasnila dajeja društvo Putnik in nemški prometni urad v Beogradu.

Narodno gledališče

Drama
Začetek ob 20. uri

16. nov., sobota: Bratomor na Metavi. Red C.

17. nov., nedelja ob 15. uri: Direktor Čampa. Izven. Znižane cene; ob 20. uri: Otroci. Premiera. Izven.

Opera

16. nov., sobota: Netopir. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.

17. nov., nedelja: Aida. Debut gdne Karenne. Izven.

Sentiakobsko gledališče

Začetek ob 20.15.

16. nov., sobota: Skandal pri Bartlettovih (Vzorni soprog).

17. nov., nedelja: Skandal pri Bartlettovih (Vzorni soprog).

Radio

Sobota, 16. novembra.

Ljubljana. 12.00: Reproducira glasba, 12.45: vremenska napoved, poročila, 13.00: napoved časa, objava sporeda, obvestila, 13.15 okroglice in poskočne na ploščah, 14.00: vremensko poročilo, borzni tečaji, 18.00: Radijski orkester, 18.40: Poročila zunanja politična vprašanja (dr. Alojzij Kuhar), 19.00: napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, 19.30: nacionalna ura, 20.00: Poglejmo na Gorenjsko stran! Sodelujejo Vodnik, člani Radijskega dram. studija, fantovski kvartet šramel in plošče, 22.00: napoved časa, vremenska napoved, poročila, spored, 22.15: Pojoča žaga (izvaja g. Muser) s spremljevanjem Radijskega orkestra.

Gospodarstvo

Izkušnje za bodočnost
Sadna trgovina v združene roke!

Ormož, 15. novembra.

Z veseljem smo pričakovali letošnje sadno leto, ki je nudilo nekaterim našim kmetovalcem širom Dravske banovine lep doprinos v sicer nerentabilnem narodnem gospodarstvu. V naših krajih je kmetovalcem že primanjkovalo jabolčnice za delavce in domačo uporabo. Ravno tako je že primanjkovalo kisa, ki ga delamo iz tropa (jabolčne tropine, kot ostanek pri presanju), ker že dve leti nismo imeli dobre sadne letine.

Na spomlad so se lepo razcveteli naši sadovnjaki, kmetje so se veselili obilne letine in delali račune, kako bodo poplačali svoje obveznosti. Toda prišla je vremenska neizgoda. V pozni pomladi, okoli maja je nastopil oster mraz, ki je pokvaril in uničil mnogo lepega sadnega cvetja. Posebno so trpele sorte, ki cvetijo v zgodnji pomladi. Te je mraz skoroda popolnoma uničil. Kasnejše sorte jabolk so bile v tem pogledu veliko na boljšem, ker cvetje še v tem preveč razvito, zavito popkom ni moglo toliko škodovati slana. Kmet je z obupom gledal v bodočnost; upravičeno je tarnal, kako bo letos plačeval davke in ostale obveznosti.

V višjih legah ni bilo popolnega uničenja, po vrših je bilo dreve več ali manj obvarovano pred pozebo. Preostali plodovi so se lepo razvijali in debelili. Toda prišli so sadni prekupeci ter zahtevali zgodnje vrste jabolk, ki so jih plačevali po 2— Din za kg. Kmetje, ki so bili v veliki denarni stiski, so prodali včasih še nezrelo sadje ter s tem mnogo škodili sicer dobremu glasu naše sadjarje. Sadije, ki ni šlo takoj v promet je v veliki množini segnilo, in napravilo trgovcem občutno škodo. Nesolidna trgovina se vedno kaj rada masčuje, kar naj bi se zapomnili kmetje in trgovci.

Ko je bilo največ zrelega sadja so plačevali za kg 1-50 Din. Dan za dnevom so vozili jabolka na postajo v Ormož. Središče ob Dravi in druge okoliške postaje. Po naše sadije so prišli

Kmetjska zaščita

Kako naj kmet plača?

Kmetjska zaščita je doživela že par izdaj. Komaj je bila izdana zadnja uredba, smo že čitali v časnikih, da pripravlja vladni poselski klub k tej uredbi novo izpremembo.

Kdor pozna prilike na deželi, mora odkloniti nestalnost uredb. S stalnimi izpremembami se le veča negotovost pri kmetih. Dolžniki in kmetih-upnikih, ki so omogočili posojila s svojimi naložbami v hranilnicah, in hočejo denar, oziroma nemoteno možnost dviganja svojih rezerv. Kdor pravično pojmuje vprašanje kmetjskega gospodarstva, mora zaključiti, da vsi plačilni roki ne morejo rešiti večine zadolženih kmetij. Zakon o zaščiti kmeta je in ostane le začasna rešitev, ki naj šteti dolžnika pred lepekulanti, ki bi v nasprotnem slučaju lahko prodali mnogo kmetij v brezenje.

Kljub vsem ugodnostim, ki jih nudi zaščita kmetjskim dolžnikom, ne bo mogoče zadostiti vsem potrebam kmetjskega gospodarstva. S tem, da mora dolžnik odplačati dolg, porabi ves letni prihodek za leto- no odplačilo anuiteto. Pri kmetjskem posvetu pa mora biti vedno nekaj rezerve za nepredvidene nesreče, pogin živine, požar, bolezen v družini, popravila poslopij itd. In za racionalizacijo kmetijstva, ki je za slovenskega kmeta zelo važna. Kje pa naj dobi kmet ta denar? Na eni strani bo plačeval stare dolgeve, na drugi strani pa bo iskal novih kreditov. Res je tudi, da bi bilo krivično yse dolžnike prištevati v en razred. Mnogo se jih je zadolžilo v nakup novih zemljišč v času blagostanja, zelo mnogo s prevzemom posestev, precejšnje število pa tudi po lastni neprevidnosti. V interesu narodnega gospodarstva pa je, da

„Slovenčevo“
gospodarsko očetovstvo
odklanjamo

O dvojnih merah in prav izredno posebnih in nenavadnih manirah, ki jih »Slovenčevo« žurnalistika navaja v svojih stolicah in uva v naše narodno življenje, ni treba mnogo pripominjati, dasi bi s stališča moralne odgovornosti zaslužile prav posebno pozornost in vsestransko analizo.

V luči takih dvojnih mer in nenavadnih manir se večerajšnji »Slovenec« sklicuje tudi glede italijanskega kliringa na svoje očetovstvo. Zal, mu tega ne moremo priznati. Tozadevno naj se blagovolj obrniti na »Jugoslovenski Lloyd«, če je ta res v izvlečku ponatisnil omenjeni italijanski kliring. Nas se ta zadeva ne tiče, vsaj v kolikor gre za »Slovenca«. Čemu vendar »Slovenec« ni tega sporočil »Jugoslovenskemu Lloyd«? Zato, ker je njegova manira dvojna mera! Nasproti »Jugoslovenskemu Lloyd« se »Glas naroda« ni nikoli skliceval na svoje očetovstvo mnogih proizvodov iz gospodarstvenih stolic. In tudi narobe — »Jugoslovenski Lloyd« ni iskal dlake v jajcu, ker imata oba eno samo žurnalistično maniro in ne poznata Janovega obraza. »Slovenec« se je tudi tokrat — kot se mu to čisto primeri — obrnil na napačni naslov! — Seveda pa bi bilo silno nalivno, če bi kdo mislil, da je vse, kar »Slovenec« objavlja, zraslo na domačem zelniku v Kopitarjevi ulici. Tudi »Slovenec« se bo moral polagoma le privaditi, da v demokratični dobi ne velja več tista latinska »Quod licet Jovi,

največ Čehi, ki so zahtevali samo prvovrstno robo, kakor kanadke in voščanke v 6 do 7 cm v premeru. Ta vrsta jabolk ima bodočnost v Slovenskih gorah, zato naj bi naši sadjarji upoštevali to dejstvo pri izboru novih sadnih dreves. Teh vrst jabolk je v naši krajih v primeru z drugimi sortami še zelo malo. Šele v poznejšem času se je pričela uveljavljati ta sorta, v starih sadovnjakih nimajo kanadk, ali pa zelo malo. In baš ta jabolka so Čehi iskali ter jih plačevali po 2 do 2-50 Din za kg.

V štajerskih sadovnjakih so doma mošancgarce, ki so uživale do sedaj velik sloves v mednarodnem svetu ter so bile na prvem mestu v našem sortimentu. Te so plačevali od 175 Din do 2-50 Din.

Kupčija z jabolki je bila in še traja ponekod v veliki meri. Nešto vagonov je bilo odposlanih v Čehoslovaško in v Nemčijo. Za sortiranje in pakovanje jabolk po ameriškem načinu bi bilo potreba v naših krajih nekaj tečajev, da bi se ljudje seznanili z delom, ki ga nužno morajo opravljati. Odstraniti bi bilo potrebno razne špekulante ali mešetarje bodisi za kupčijo jabolk, kakor vina. Ti ljudje kar tekmujejo med seboj, kdo bo več lahko zaslužil. Večinoma so sami nestrokovnjaki, ki kupčijo več škodijo, kakor za koristijo. Po večini nimajo pojma o sadjarstvu, njim gre samo za obilen dobiček. Včasih pokupijo popolnoma nezrelo sadje, kar je v škodo kmetu, kakor tudi našemu slovesu v inozemstvu. Na ta način nas potem izpodriva tuje sadje. Zato naj bi veljalo: proč s posredniki-mešetarji, ki odtegujejo kmetom zaslužek in ga spravljajo v svoj žep. Namesto njih postavimo sadjarske združbe, ki bodo delale brez egoističnih namenov. Vsak kmetovalec naj bi se zavedal, da če prodaja blago prekupcem, t. j. nelegalnim trgovcem škoduje svojemu žepu in napravlja zločin nad narodnim gospodarstvom. Naj se že vendar dvignejo naši vodniki ter naj pričnejo z ustanavljanjem sadjarskih in še drugih prepotrebnih združb. M. M.

se bo vsem pomagalo. Povdariti moramo, da kmet-dolžnik hoče plačati dolgeve, samo možnost mora imeti. S tem začenja problem rentabilnosti kmetijskih gospodarstev.

Primerjajoč cene kmetijskim pridelkom s cenami industrijskih proizvodov, lahko takoj ugotovimo razliko, ki ni sorazmerna in radi katere je nastopila doba, ko zadolženi kmet ni mogel več odplačevati dolgov, nezadolženi pa že težko zadostil vsem letnim denarnim dajatvam. Doba še traja, cene kmetijskih pridelkov se ne dvigajo in stalen je klic po donosnosti kmetije. Če hočemo pravilno povedati, moramo reči, da sta dve rešitvi, ki lahko kmetu-dolžniku in kmetu-upniku pomagata. Znižanje cen industrijskih proizvodov, oziroma zvišanje cen kmetijskih pridelkov.

Prvo rešitev bo težko izvesti radi povezanosti mednarodnega industrijskega kapitala, ki uživa mnogo prevelike ugodnosti. Preostane torej le še zvišanje cen kmetijskih pridelkov, kar je možno izvesti, in je tudi boljši način, posebno če primerjamo cene pridelkov v naši državi in cene v sosednih državah, kamor izvažamo, na pr. v Italiji velja krompir 45 do 50 lir za 100 kg, krompir 84 do 94 lir za 100 kg. In pri nas? Z zvišanjem cen kmetijskih pridelkov je donosnost kmetijskih posestev rešena: vsaka zaščita bo odveč, kmetijski dolžniki bodo lahko plačali dolgeve, kmetijski upniki bodo prišli do svojih prihrankov in kmetu bo še preostalo denarja za druge važne potrebe svoje kmetije. Umetno bi bilo o tem vprašanju zapisati javno anketo, zbrati mišljenja prizadetih gospodarskih praktikov in znanstvenikov in na podlagi teh izkušenj sestaviti primeren načrt. Vlado Kreft.

non licet bovil« Na tej zadevi je posebno značilno, in to moramo zlasti naglasiti, da »Slovenec« tudi gospodarska vprašanja izrablja za polemiko, ki naj bi zašla v čisto drugo smer. Gospodje, kaline lahko lovite v Mehiki! Uvodnike pa nemara »Slovenec« piše zato, da jih javnost bere in tudi po svoje — presoja...

Gospodarske vesti

— Avstrijski izvoz v Italijo se je zadnji čas silno dvignil. Izvoz kovinastih izdelkov je porastel za 1-18 milijona šilingov, poleg tega pa se je silno dvignil izvoz električnih in ostalih strojev.

— Turčija sadi banane. Na južni obali Anatolije so pričeli v Turčiji gojiti v velikem obsegu banane. Dosedanji uspehi so zelo zadovoljivi.

— Izvoznikom predelanih svinjskih kož! Ameriško tržišče zadnji čas zelo povprašuje po predelanih svinjskih kožah. Zanimenost rani izvozniki morejo dobiti tozadevna podrobna pojasnila in naslove ameriških uvoznikov pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine.

— Kontrola kartelnih cen v Poljski. Posebna komisija gospodarskega ministrstva bo proučila možnosti znižanja cen pri 6 največjih kartelnih v Poljski, in sicer premo-govnem, tekstilnem, sladkornem, železnem, papirnem in petrolejskem.

— 690 novih industrijskih podjetij v SSSR. V letu 1935. je bilo v Rusiji osnovanih 690 novih industrijskih podjetij, ki so že pričela obratovati. V premo-govni industriji je pričelo obratovati 41 rudnikov, ki bodo dali

23-3 milijona ton premoga. Industrija nafte je postavila 1292 novih vrtnih strojev, od katerih je že v obratu 400. V težki industriji je pričelo obratovati 6 novih visokih peči s kapaciteto 1-8 milijona ton sirovega železa, nadalje 34 Martinovih peči za letno produkcijo 2-2 milijona ton. Obratovati je začelo tudi že 22 valjaren železa, mnogoštevilne električne peči in pridelovalnice cevi. Ze koj v začetku leta pa je začelo obratovati 30 novih turbin v elektrarnah s kapaciteto 1 milijona kilowatov.

— Elektrifikacija celjske okolice. Kranjske deželne elektrarne so dobile dovoljenje za elektrifikacijo celjske okolice in vasi Trnovlje in Ljubčno. Stroški za elektrifikacijo so preračunani na 300.000 Din.

— Čebelarški kongres v Novem Vrbsu. Kongres decembra bo v Novem Vrbsu velik kongres čebelarjev, ki bo razpravljajo o mnogih aktualnih čebelarških vprašanjih, zlasti o prevozu panjev po železnici, prevoznih tarifi in zaščiti pašnje. S kongresom bo združena tudi razstava najodobnejšega čebelarškega orodja.

Borzna poročila

DEVIZE

Curih, 15. nov. Beograd 7, Pariz 20.25875, London 15.1350, Newyork 307.625, Bruselj 51.95, Milan 24.9250, Madrid 41.9750, Amsterdam 208.8780, Berlin 123.70, Dunaj, 56.40, Stockholm 78.05, Oslo 76.05, Kopenhagen 67.55, Praga

127125, Varšava 57.8750, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.67, Buenos-Aires 0.8350.

Ljubljana, 15. novembra. Amsterdam 2974.94—2989.53, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 739.54—744.60, Curih 1424.22—1431.29, London 215.01—217.07, Newyork 4845.72—4882.04, Pariz 288.50—289.94, Praga 180.94—182.04, Trst 354.32—357.40.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb, 15. nov. 7% invest. pos. 76—76.50, Vojna škoda 358—358.75—355—362, dec. 859 bl., 7% Blerovo posojilo 71—72—71, 8% Blerovo pos. 80 bl., 6% beglučke obvez. 61.25—62, Agr. priv. banka 229—232, Dunaj—Zagreb 855—865—860, Dunaj-Beograd 865.12—855.12, Grčija-Zagreb 29 bl., Grčija-Beograd 27.85—27.72, Priv. klir. London-Zagreb 245.20—246.80—246, Priv. klir. London-Beograd 246.55—244.95, Priv. klir. Madrid-Zagreb 599—609—604, Priv. klir. Madrid-Beograd 600 povpr., Trboveljska 100—110, Sečer-Osijek 128 bl.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Sombor, 15. novembra. Pšenica: bačka, okoli- ca Sombor 150—152, gornja bačka 152—155, sremska in slavonska 154—156, ostala pšenica neizpremenjena. Koruza: bačka in sremska 94—96, bačka in sremska sušena 90—92, bačka in sremska sušena, dec.-jan. 84—86. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Prometa 32 vag.

Novi Sad, 15. nov. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Kultura

Razstava »Brazde«
v Mariboru

Sedanja razstava »Brazde« je boljša od celjske. Razstavljena dela so kvalitativno bolj izbrana in umetniško bolj dovršena. Najgloblje in najlepše umetniške razstave so Sirkovi akvareli, posebno njegove »Ribe«. Ta umetniška je tonsko in dinamično prenapolnjena življenja, moči in gorkote. Njegovi motivi z morja so sveži in globoko doživeti. V »Treh ribičih« je umetnik z elementarno silo socialnega doživlja in s preprostimi sredstvi ustvaril umetnino, ki presega vsa njegova dosedanja dela te vrste.

Zoran Mušič je v izbiranju barv in tonov pod vplivom velikih španskih genijev. V kompoziciji je preprost, v barvah svež in močan. Njegovo najlepše delo, ki je tudi tonsko najjačje in harmonično zlo, je brez dvoma »Rab«. V kopijah se je veliko naučil in globoko razmahnil, posebno v tehniki in idejni konstrukciji.

Karl Jirak je prešel od prejšnjega iskanja do resnega ustvarjanja in umetniškega globokega doživljanja. Ni še ustaljen, toda njegova zadnja dela so doživljata in mnogo obetajoča.

Franjo Košir je v »Škofjeloških motivih« izrazil in originalen. Nekaj religiozen, gorak čut leži nad pokrajino. Zlasti v prvi in najmanjši sliki je globoko čustven in lirčen.

Ante Trstenjak je umirjen in tehnično močan. Njegova dela, razen »Mater« in par drugih, so hladna in nedoživljata. Neka utrujenost in potrtost kviri fini občutek in umetniško doživetje.

Ivan Kos je sicer največ razstavil, toda le nekatera njegova dela so res lepa in zanimiva. V akvarelu je boljši in prikupnejši kot v olju. Njegov ton je prenososten, premalo bogat in prodoren. Kos ne ljubi mehkih in svežih barv, zato izgublja na živahnosti iz življenja. »Ulica v Dubrovniku« se mi zdi najlepše njegovo delo.

Od kiparjev je najgloblje in najmočnejši Kolbič, če tudi njegova dela niso tehnično dovršena. Njegova »Mati« je nedvomno najlepša umetnina, ki v Kolbiču razkriva bogat kiparski talent.

Vladimir Stoviček je izrazil mojster tehnike, lepih dovršenih oblik, lahkega občutja. Ni pa v njegovih delih velike duhovne prodornosti.

Josip Sarnec je tudi zelo mlad in razstavlja kot Kolbič prvič, vendar je mnogo globlji. V

»Kralju Matjažu in Alenčici« nam ta umetnik kaže globok čut za lepoto in narodni epski čut; zato je res škoda, da nista oba mlada umetnika v šoli našega velikega mojstra Meštrovića.

Na splošno je opaziti letos velik napredek v ustvarjanju in izpopolnjevanju domačih umetnikov. To dejstvo je razveseljivo. L. B.

Ptuj

Zvočni kino Ptuj bo predvajal v soboto 16. t. m. ob 20. in v nedeljo 17. t. m. ob pol 19. in pol 21. film »Prodana Venera«. Za dodatke je Foxov tednik in domač kulturni film.

Tuk. sreski cestni odbor je dobil od banske uprave večjo dotacijo in bo zopet redno izplačeval svoje obveznosti, in sicer ob petkih med uradnimi urami.

Tatvina jabolka. Ussarju Aleksandru, posestniku in računskemu svetniku v pok. iz Hrastovca je bilo ukradenih 2000 kg kanadk v vrednosti 4.000 Din. Tatvine sta osumljena neki J. M. in P. A. iz Hrastovca, ki sta baje jabolka prodala nekemu prekupčevalcu. Tatvino pa zanikata.

Kolo zopet pri lastniku. Pred poldrugim mesecem je bilo ukradeno kolo Ekartu Martinu, delavcu v delavnici državnih železnic v Ptuj. Tat je bil pokojni Krapša Alojz, ki se je pred 3 tedni obesil v zaporih. Kolo je prodal nekemu posestniku pri Svetem Martinu, kjer so ga po orožniki izsledili in ga vrnili lastniku.

Čitaite in razširjajte

»Glas naroda«!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2. Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

ZGUBIL sem črno listino na Celovski cesti do mitnice. Pošten najditelj naj si obdrži denar, listino z dokumenti naj pa izroči upravi listu.

VLOGO MESTNE HRANILNICE Din 15.000 kupim. Ponudbe pod »Vloga mesnina« na ogl. oddelku lista.

LOKAL za tkalsko delavnico v okraju Trnovca iščem. Ponudbe pod »Statve« na ogl. oddelku lista.

KNJIGOVODJA z dolgoletno prakso, perfektno bilancist, išče stalno nameščenje. Cenj. ponudbe pod »Natančnost« na ogl. odd. lista.

Postlužite se naše

kemične čistilnice,

pralnice

in svetilniškalnice

za

obleke, perila in ovratnike

Se priporoča

SAVS STANE, LJUBLJANA

Tyrševa 36

Cerkvena ul. 1 (Trnovo)

Slovenske plošče

žalije, kupleti, petje, godba, harmonike

od Din 30.— naprej

samo pri:

elektroton

PASAZA NEBOTIČNIK

Hranilne knjižice

prodane ali kupite

najbolje

potom moje pisarne.

Solidno poslovanje!

Priložite znakom!

Rudolf Zoré, Ljubljana,

Gledališka ul. 12

Telefon 38-10

Jesen na vrtu

V sredo zvečer je ravnatelj ljubljanskih mestnih nasadov g. Anton Lap v okrilju podružnice SVD predaval na univerzi o najrazličnejših vprašanjih, ki se tičejo našega vrta v jeseni. Pred zanimivim predavanjem je predsednik g. Strekelj opozoril na sadjarski tečaj podružnice SVD, ko bodo v ponedeljek ob 19. pričeli naši najboljši strokovnjaki v šentjakobski šoli predavati o sadjarstvu, kakršno je priporočljivo predvsem za naše mestne vrtove. Tečaj bo trajal skoraj dva prihodnja tedna, namreč od 18. do 27. t. m., razen sobote in nedelje, vsakokrat od 19. do 21. ure.

Predavatelj g. Lap je vso dvorano očaral z ogromnimi šopki najlepših krizantem, ki so bile med njimi malocvetne, kakršne vzdrže tudi našo zimo, poleg njih pa najbohotnejši čudeži vrtnarske umetnosti, ki se je zlasti na Japonskem izkazala pri vzgoji ogromnih in najrazličnejše oblikovanih cvetov krizantem. Pri nas to lepo cvetlico po krivici spravljamo v zvezo z grobovi ter s praznikom Vseh svetih, ker ni prav nič žalostna, temveč vesela in v svoji japonski domovini celo v državnem grbu predstavlja simbol solnca. Japonski dvor ima velik vrt samih krizantem, kamor cesarica vsako leto povabi diplomatski zbor. Tam občudujejo krizanteme, ki imajo tudi po 50 cm v premeru, na drugi strani pa drevesca krizantem z velikimi cvetovi in tudi višje krizanteme, kjer male zvezdice padajo navzdol, kakor pisani slapovi. Tudi na zadnji pariški razstavi krizantem so obiskovalci občudovali posamezne cvetove, ki so bili široki po pol metra!

Posebno primerna je krizantema za okrasitev večjih nasadov, prav tako pa brez krizantem ne morejo biti mestni vrtovi zaradi najrazličnejših barv in oblik. Vsak si lahko vzgoji malocvetne krizanteme, ki so trajnice in tudi pri nas zdrže zimo. Po cvetu so nekatere popolnoma enake marjeticam, druge spet so pa podobne raznobarnim kroglicam itd.,

da morda nobena druga cvetlica nima tako raznovrstnih oblik, zlasti pa ne tako lepih zlatih in bakrenih ter rdečih in belih barvnih tonov, zlasti pa tako razpisno bogato ne cvete nobena jeseni cvetoča rastlina. Vse so silno ljubke in nadvse dekorativne za vrt in stanovanje.

Težje je pa vzgojiti velikocvetne krizanteme, ker v Ljubljani zaradi raznih bolezni in podnebja ne uspevajo dobro in le malokatero vzdrže našo zimo, poleg tega pa dobimo velik cvet le tedaj, če vzgajamo rastline samo z enim ali dvema cvetovoma. Razmnožujemo jih s potanjenci, kakor malocvetne, nato pa moramo rastlino večkrat presaditi in poščipati vse popke razen vrhnjega, da se ta razvije v zares veličasten cvet.

Kar se drugih del pred snegom na vrtu tiče, imamo navadno z vrtnicami največ skrbi. Toda brez potrebe, saj je dosti, če krono položimo v plitko jamo in jo pokrijemo s smrečjem. Zlasti pa pazimo, da vrtnice ne zavarujemo prej, predno ni 4 stopinj mraza, ker bi nam drugače gnile in v zavetju premočno odgnale. Nizke vrtnice prisujemo z zemljo in pognojimo. Sploh sedaj moramo pognojiti ves vrt in potrositi z apnom. Prav tako pa moramo seveda sedaj prekopati na vrtu vso zemljo, ki jo spomladi spet zravnamo. Poglejmo tudi drevje in grmičje, če na njem morda ni uši in druge zalege. Zato moramo vse drevje škropiti z arborinom ali pa z žveplenoapneno brozgo. Predno spravimo oleandre in lorvorje v klet, jih okopljemo s 30% žveplenoapneno brozgo ali pa 5% arborinom, pri tem pa moramo najbolj paziti na to, da ne pride kaka kaplja jedke tekočine na korenine. Le na ta način se bomo znebili zalege in bolezni, zlasti pa kaparjev, ki uničujejo najlepše naše rastline in tudi sadno drevje. Naglo moramo poskrbeti tudi, da spravimo zelenjavo v klet in zasipnice, pri tem pa moramo zlasti paziti, da vse lepo očistimo in spravimo suho.

Nekaj o prehladu

Glavni del bolezni človeškega organizma v zimskem času tvorijo obolenja dihalnih organov, ki jih na kratko imenujemo prehlajenje. Krepeke močne nature si tega ne jemljejo kdovekaj k srcu in prehladu ne posvečajo posebne pozornosti. Drugačen pa je položaj pri bolj nežnih organizmih in pri lju-

deh, ki imajo občutljiva pljuča ali pa so morda že kdaj boleli za naduho, nosnimi katarji in vnetjem srednjega ušesa. Za take ljudi pomeni vsako prehlajenje resno nevarnost. Živ krst ne ve, kaj se lahko izčima iz čisto nedolžnega nahoda.

Prehlade zdravimo pogosto s kislinsko terapijo, to se pravi z vdihavanjem hlapov prav rahlih popolnoma neškodljivih kislin. Ta postopek je uvel leta 1910 prof. dr. S. von Kappf v Monakovem. Imenovani učenjak je dolga leta opazoval delavce v industrijskih podjetjih in spoznal, da so osebe, ki so morale vdihavati kislinke pline, izredno zdrave in odporne ter neobčutljive za prehlad. S sodelovanjem strokovnih zdravnikov, s pomočjo bolnišnic, klinik in sanatorijev je dr. v. Kappf izpopolnil svojo zdravilno metodo in sestavljal različne aparate, ki omogočajo vdihavanje kislinških zmesi in medikamentov v obliki suhega plina. To vdihavanje je mogoče v najpreprostejši obliki izvesti v spalnici med spanjem. Treba je le imeti posodo, iz katere izhlapevajo primerni kislinški plini in jo postaviti v spalnico ali delovno sobo. V bolj zastarelih primerih je treba vdihavati pline s pomočjo posebnih aparatov, ki so pa danes že tako spopolnjeni, da jih človek lahko nosi v žepu seboj. Zlasti v času, ko je navadno razširjena influenza ali hripa, je dobro imeti te priprave vedno pri sebi. Dobi jih človek lahko v vsaki lekarni. Z vdihavanjem kislinških plinov naj bi se vsakdo razkužil po prihodu iz javnih lokalov, gledališč, kinematografov itd. Vdihavanje kislinških plinov ne vpliva samo zdravilno, ampak tudi preventivno. Kakor pri vsaki drugi bolezni, tako se je treba tudi pri tej ravnati po načelu, da se je bolezni laže braniti, nego jo zdraviti.

Krompirjev mozelj, katerega si je hudo-mušnost matere narave omislila na nekem vrtu blizu Berlina

Vodnik po Rusiji

Založniško podjetje tujih sodelavcev izda v Rusiji prihodnje leto vrsto vodnikov za tujce, ki obiščejo Rusijo. Splošni vodnik bo vseboval članke o temeljnih vprašanjih ustroja Sovjetske Rusije, podroben opis velikih industrijskih središč, važnih industrijskih podjetij, sovhovov, kulturnih ustanov, muzejev, gledališč, vseučilišč, znanstvenih zavodov, šol, javnih knjižnic, parkov itd. V knjigi bodo zbrani vsi potrebni podatki o prometnih sredstvih, hotelih, kopališčih, valutnih in carinskih predpisih itd. Med sodru-niki »Vodnika« so sama znana imena.

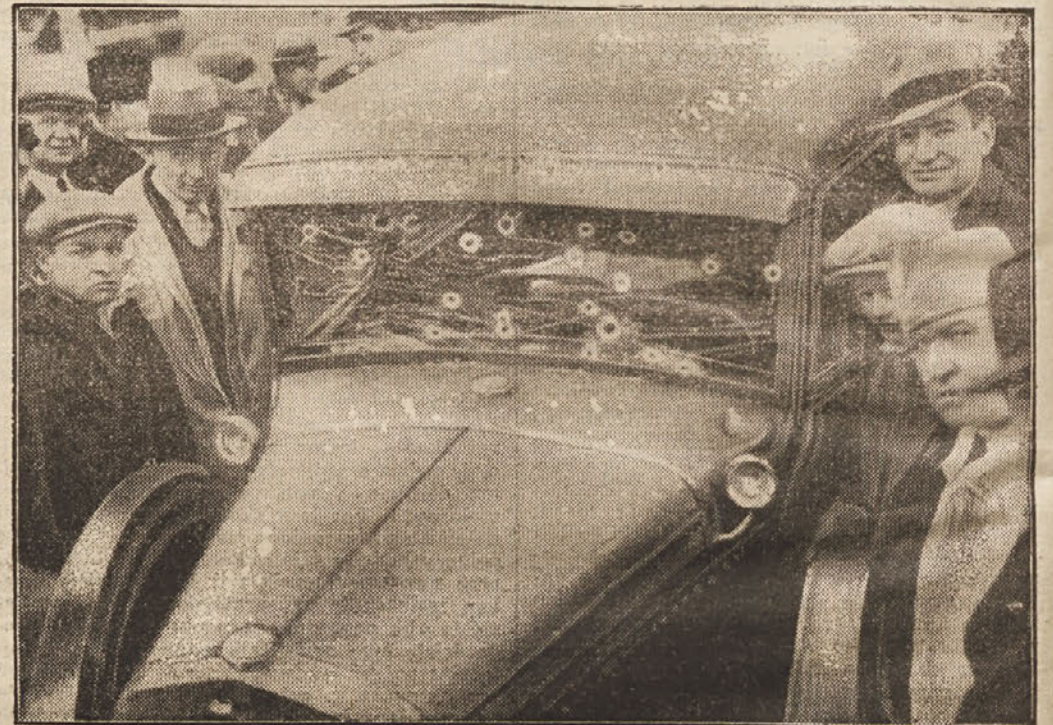
Delo bo obsegalo 70 tisk. pol, izide pa za zdaj v angleščini, francoščini in nemščini.

Zanimivosti z vseh strani

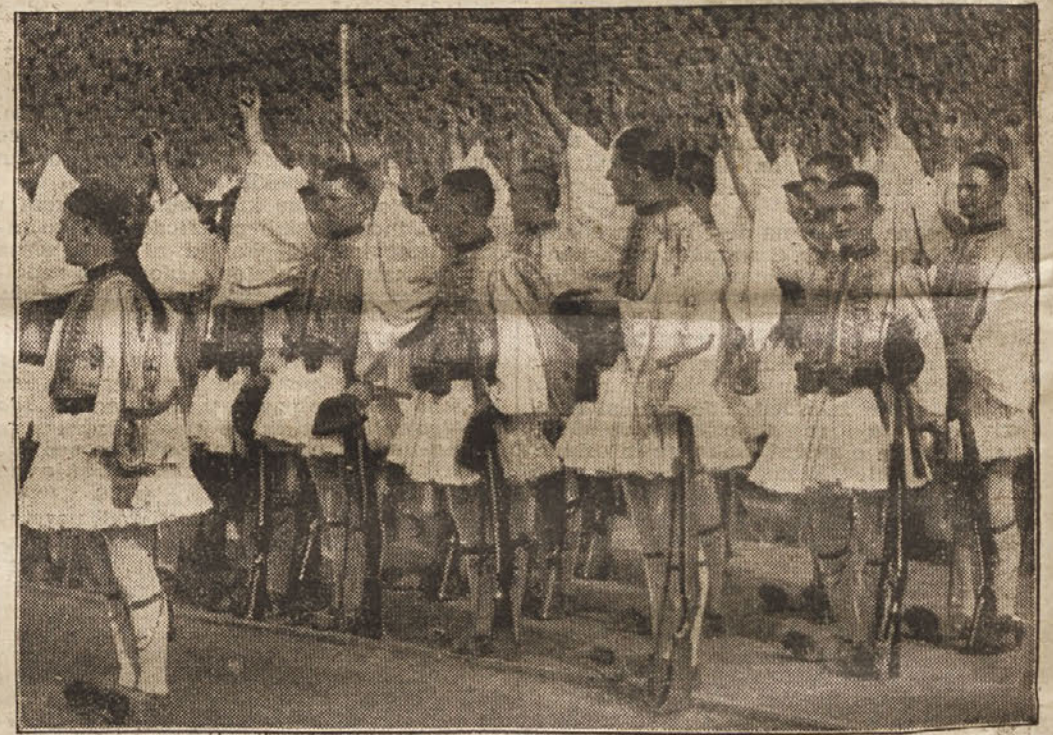
Med Francijo in Kitajsko je bil sklenjen sporazum o priključitvi Kitajske k evropskemu letalskemu prometnemu sistemu. V treh mesecih bo vzpostavljen letalski promet med Kantonom, Hanoi in Evropo. Pogodba je bila sklenjena za dobo treh let. Na progi Kanton-Hanoi-Evropa bodo vzdrževala promet letala neke kitajsko-ameriške družbe.

Kakor poroča agencija Stefani, je nastal okoli Rostova ob Donu v južni Rusiji potres, ki je razdejal nekaj vasi. Več sto ljudi je bilo ubitih.

Na pomeranski obali je divjala preteklo noč velika nevihta. Potopilo se je mnogo ribiških ladij in čolnov.

Ameriškega kralja zločincev Dutch-Schulzeja, poveljnika najbolj nevarne tolpe gangsterjev, so njegovi tekmovalci, seveda tudi zločinci, pred dnevi umorili. Slika kaže policijski avtomobil, na katerega so zločinci, katere je policija zasledovala, napadli z brzostrelnimi puškami in ga vsega preluknjali

Na stadionu v Atenah je grška armada prisegla kralju Juriju. Slika kaže grške vojake, takozvane Evzone pri prisegi

Zdi se mi, da Peter Larsen razpolaga z inženjerjevo duševno lastnino in da nam torej niti ni treba izgubljati časa z iskanjem inženjerja samega. Razume se, da bi začel in izvedel pogajanja samo v tem smislu, da se podjetje pretvori v široko delniško družbo, pri kateri bi mi imeli nadpolovično večino in pravico, deliti ostale delnice po lastni izbiri.

Hans von Berg je prebral osnutek svojega poročila večkrat zapored, vendar ni bil zadovoljen z njim. Začel je venomer iznova, a kolikor večkrat je začel, tem slabše se mu je zdelo poročilo. Onega, kar bi bili v Berlinu najrajši slišali, ni mogel in ni znal povedati. Še sedaj mu namreč ni bilo jasno, ali je Podumjnov poskus treba smatrati za uspeh ali za polom. Tudi ni vedel nobenega pojasnila glede govorice o demonu.

Ataše je premišljeval. Ali naj kaj omeni o Demonu? Ako molči in so doma že kaj slišali o tem, mu bodo zamerili in očitali, da je slab opazovalec. Ako začne kaj poročati o pojavih, bi se mu utegnili smejati in ga smatrati za babjeverca. Za eksaktni, v obrazce utesnjeni način nemškega mišljenja in pojmovanja življenja je to vendar nezaslišano! Poljuben človek, ki niti nima v sebi germanske primesi, naj bi ustvaril kaj takega. Temu, kar je dosegel ta strašni

inženjer Podumjin, že res ni mogoče več reči iznajdba, ampak samo še ustvaritev —

Obrnil bi se kam za svet, toda kam pod milim bogom? Kdo bi mu sploh o tem hotel svetovati!?

— Ako želite, gospod polkovnik, povem sama vašim gospodom, kako ste v mučnem položaju?

Hans v. Berg je bil kakor okamenel.

— Gospodična —?

— Demon mi pravijo, kolikor vem. Ali ni to zanimivo?

Ataše je vedno občudoval lepe ženske, tako očarljivo premagujočega bitja pa doslej še ni videl. Kakor otrok je zajecjal in kri mu je nevzdržno silila v glavo, ko je brez misli ponavljal, da si šteje v izredno čast. Zraven je čutil, kako mu leze mraz v kosti. V tej čudni zmesi navdušenja in groze, zamaknjenosti in bojazni je bil popolnoma brez volje in brez moči.

— Jako udobno je pri vas, gospod polkovnik.

— Ako bi bil vedel, da bom kdaj deležen tolikšne sreče! — se je razvnel v Berg.

— Sreča? Kaj pa je to? se je zasmejala tujka in izzivalno božala atašeja s pogledi, ki so obetali neslutene radosti.

— Seveda, saj verjamem, da niti ne veste, kaj je to. Sami ste menda poosebljena sreča, zato ne poznate pekočega gorja, ki ga rodi —

— Tako zagonetno govorite, mu je tujka segla v besedo, da ne razumem nobene besede. Sicer se mi ljudje vedno zde čudni in nenavadni, vaše govorjenje me pa še prav posebno zabava.

— Torej smem celo upati, da —

— Upate lahko po mili volji! se je zasmejala neznanica in se zavrtela, da je bilo vse njeno bitje kakor pajčolan, ki ga ob prvem jutrnjem svitu iz megle tke

sončni svit. Ataše je koprnel, iztezal roke in kakor v pijani omotici popolnoma pozabil na dostojanstvo in resnost svojega poklica. Ponavljal je nežne besede kakor zaljubljeni mladič. Ne da bi se zavedel, je zdrsnil na kolena in proseče dvignil roke:

— Demon, lepota sladkost in življenje moje —

— Kaj pa počnete, gospod polkovnik? Ali je pri vas povsod tako v navadi?

— Povsod, božica čarodejna, kjerkoli govori omamljeno srce.

— Ne veste, gospod polkovnik, kako mi sedaj ugajate.

— Umrl bi rad, ako mi ponovite te sladke besede —

— Umreti? Ne, to ni lepo. Umreti je največji nesmisel v življenju. Ali se vam ne zdi tako, gospod polkovnik?

— Ah, dete čudovito, kaj se zdi meni in kaj se mi ne zdi, to ni zdaj važno. Ta trenutek samo vem, da živim v vaši bližini in da ste mi prej rekli prijazno besedo.

— In koliko prijaznih besed bi vam še rada povedala, ako jih boste le hoteli poslušati —

— Tebe poslušati? Samo govori, bitje nebeško. Ako bi tudi bila vsaka beseda strup, bi srkal tvoj napoj s tisto slepo vdanostjo, s kakršno človek sprejme vse, kadar misli, da je dosegel skrajno izpolnitev svojih sanj.

— Ali ste sanjali o meni?

— Kdo pa je kje pod božjim soncem, ki ne bi sanjal o tebi? V samotni, sredi tihih noči, v najsvetejših urah, ko srce samo nemo govori s seboj, si ti temelj naših misli —